- 74 -

MÜDDESSİR SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 74., Nüzûl sıralamasına göre 4., Mufassal sûreler kısmının altıncı grubunun altıncı ve son sûresi olan Müddessir sûresi, Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 56'dır.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlü'ne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

Rahmân ve Rahim olan Allah'ın adıyla

1. Ey örtüye bürünen Muhammed! 2. Kalk da uyar. 3. Rabbini yücelt. 4. Giydiklerini temiz tut. 5. Kötü şeyleri terke devam et. 6. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma. 7. Rabbin için sabret. 8-10. Sur'a üflendiği vakit, işte o gün, inkârcılara kolay olmayan bir gündür. 11-14. Ey Muhammed! Tek olarak yaratıp, kendisine bol bol mal, çevresinde bulunan oğullar verdiğim ve nimetleri yaydıkça yaydığım o kimseyi Bana bırak. 15. Bir de verdiğim nimetten artırmamı umar; 16. Hayır hayır; çünkü o, Bizim âyetlerimize karşı son derece inatçıdır. 17. Onu sarp bir yokuşa sardıracağım. 18. Çünkü o, düşündü, ölçtü biçti. 19. Canı çıkası, ne biçim ölçüp biçti! 20. Canı çıkası; sonra yine ne biçim ölçüp biçti! 21. Sonra baktı. 22. Sonra kaşlarını çattı, suratını astı. 23. Sonra da sırt çevirip büyüklük tasladı. 24-25. "Bu sadece öğretilegelen bir sihirdir. Bu Kur'an yalnızca bir insan sözüdür" dedi. 26. İşte bu adamı yakıcı bir ateşe yaslayacağım. 27. Yakıcı ateşin ne olduğunu sen nerden bilirsin? 28. O, ne geri bırakır ne de azaptan vazgeçer. 29. İnsanın derisini kavurur. 30. Orada on dokuz bekçi vardır. 31. Cehennemin bekçilerini yalnız meleklerden kılmışızdır. Sayılarını bildirmekle de, ancak inkâr

edenlerin denenmesini ve kendilerine kitap verilenlerin kesin bilgi edinmesini ve inananların da imanlarının artmasını sağladık. Kendilerine kitap verilenler ve inananlar şüpheye düşmesinler. Kalplerinde hastalık bulunanlar ve inkârcılar: "Allah bu misalle neyi mu-rad etti?" desinler. İşte Allah, böylece, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola eriştirir. Rabbinin ordularını ken-disinden başkası bilmez. Bu, insanoğluna bir öğütten ibarettir. 32-37. Hayır hayır, öğüt almazlar. Ay'a, dönüp gelen geceye, ağarmakta olan sabaha andolsun ki, içinizden öne geçmek veya geri kalmak isteyen kimseye, insanoğlunu uyarıcı olarak anlatılan cehennem büyük olaylardan biridir. 38. Herkes kazancına bağlı bir rehindir. 39-42. Ancak, defteri sağdan verilenler böyle değildir; onlar cennettedirler. Suçlulara: "Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?" diye sorarlar. 43. Onlar derler ki: "Namaz kılan-lardan değildik." 44. "Düşkün kimseyi doyurmuyorduk." 45. "Bâtıla dalanlarla biz de dalardık." 46. "Ceza gününü yalanlardık." 47. "Ölüm bize o haldeyken geldi." 48. Artık onlara, şefaatçilerin şefaati fayda vermez. 49. Öyleyken, bunlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar? 50-51. Aslandan ürkerek kaçan yabanî merkeplere benzerler. 52. Hayır; her biri önüne açılıvermiş sahifeler verilmesini is-terler. 53. Hayır; daha doğrusu ahiretten korkmazlar. 54. Hayır; şüphesiz bu Kur'an bir öğüttür. 55. Dileyen kimse öğüt alır. 56. Allah dilemeksizin öğüt alamazlar. O, kendisinden korkulmaya daha lâyıktır ve bağışlanmaya daha ehildir."

Alak Sûresinin ilk âyetleri nâzil ol duktan sonra vahiy kesilmişti (fetretü'l-vahy)* Rasûlullah (s.a.s), buna çok üzülmüş ve âdeta ne ya-pacağını şaşırmıştı. Cabir İbn Abdullah (r.a.), vahyin gelmediği o dö-nemden söz ederken Hz. Peygamber (s.a.s)'in şöyle söylediğini rivayet eder: "Bir gün yolda yürüyordum. Aniden gökten bir ses işittim. Başımı kaldırdığımda, daha önce Hira mağarasında gördüğüm o meleği, yerle gök arasını dolduran bir kürsüde oturur vaziyette gördüm. Dehşete kapılarak, hemen eve döndüm. "Beni örtün, beni örtün" diye bağırıyordum. Evdekiler beni örttüler. Bunun üzerine Allah tarafından bu; "Ey örtünen" ayetiyle başlayan süre nâzil oldu."

Mekke müşriklerinin Peygamber (s.a.s)'e karşı tavır koyarken içinde bulundukları açmazı ilginç bir şekilde ortaya koyan diğer bir ri-vayet de şöyledir: Hac günleri gelmiş, tüm Arap yarımadasından topluluklar Mekke'ye gelmeye başlamıştı. Mekkeli müşrikler telaş içerisinde, insanları Hz. Peygamber (s.a.s)'den nasıl uzak tutacaklarının yollarını arıyorlardı. Kendileri, Kur'an-ı Kerim'in çarpıcı ilâhî üslubu karşısında çaresiz kaldıkları için, bu ilâhî mesajı duyan insanların etkilenip Peygamber'e uyacaklarından endişe ediyorlardı. Bunun üzerine Mekkeli müşriklerin ileri gelenlerinden olan Ebu Leheb, Ebu Süfyan, Velid İbn Muğire, Nadr İbn Haris vb. Daru'n Nedvede toplandılar. Aralarında şu konuşma geçti. "Hac günleri geldi. Arap kabilelerinin elçileri gelmeye başladı. Üstelik onlar, hakkında bir şeyler duydukları Muhammed'in

söylediklerini soruşturup duruyorlar. Siz ise, onun hakkında farklı farklı şeyler söylüyorsunuz. Kimi deli, kimi kâhin, kimi de şa-irdir diyor. Ancak her Arap bilir ki, bunların hepsinin bir tek kimsede bulunması mümkün değildir. Onun için, herkesin kullanacağı tek bir kelime üzerinde karara varalım. Onlardan birisi kalkıp; "şairdir diyelim" dedi. Velid buna itiraz ederek şöyle dedi: "Ben bir çok şâir dinledim. Muhammed'in hiç bir sözü onlara benzemiyor" "Öyleyse kâhin-dir diyelim" dediler. Velid; "kâhin bazen doğru söyler, bazen de yalan söyler. Muhammed asla yalan konuşamaz" diyerek yine itiraz etti. Bu defa akıl hastasıdır diyelim dediler. Velid tekrar itiraz ederek şöyle de-di: "Akıl hastaları insanlara saldırır. Muhammed asla böyle bir şey yap-madı".

Velid ayrılarak evine gitti. Oradakiler Velid'in şirkten döndüğünü zannettiler. Bunun üzerine Ebu Cehil, doğruca Velid'in evine giderek ona; "Abdu'ş-Şems! Sana neler oluyor! Kureyş bir şeyde ittifak ediyor, sen karşı çıkıyorsun. Onlar da senin, delil getirerek dininden döndüğünü zannettiler" dedi. Velid; "Benim bu iş için de(ile ihtiyacım yoktur" dedi ve ekledi: "Ben iyice düşündüm, o neden bir sihirbaz ol-masın? Çünkü onun, babayla oğlun, kardeşle kardeşin, karıyla kocanın arasını açtığını, onları birbirinden ayırdığını duydum ve onun mutlaka bir sihirbaz olduğuna karar verdim". Bu sözü Mekke'de yaydılar. Bunu duyan halk; "Muhammed sihirbazdır" diye bağırmaya başladı. Rasulullah (s.a.s), bu söylenenleri duyunca üzüntü içerisinde eve döndü ve elbisesinin içine büzülerek yattı. Bunun üzerine; "Ey örtülere bürünen " ayeti nâzil oldu.

Bu olay, Mekke müşriklerinin ve sonraki çağlarda hayatlarını İslâm düşmanlığına adamış inkârcıların içinde bulundukları çelişkili ruh yapılarını ortaya koyması açısından ilginçtir. Görüldüğü gibi Velid b. Muğire; "Muhammed asla yalan konuşmaz" dediğinde bunu, oradaki herkes susarak onaylamıştı. Bu aynı zamanda Peygamber (s.a.s)in getirdiği ilâhî mesajın da tasdik edilmesi anlamını taşır. Bir kimsenin yalan söylemesinin imkansızlığını kabul etmek, söylediklerine inanmayı zorunlu kılar. O halde, müşriklerin inkarlarında ısrar etmelerinin sebebi nedir? Bir kimse, zâhiren ne kadar katı bir şekilde in-karda bulunursa bulunsun; Allah'ın takdir ettiği dünyevî ve uhrevî gerçeklerin somut olarak kuşatması altında olduğu hissinden kendini as-la kutraramaz. Öyleyse o, Allah'a karşı, bir ölçüde bilinçli bir başkaldırı içindedir. Kâfirlerin bir takım dünyevi çıkarlardan dolayı inkar ederek isyanda bulunmaları, onların birer zalim olmalarına sebep olmuş; bu da İslâm'la aralarına onu anlamalarını engelleyen bir perde oluşturmuştur.

Onların, küfürlerinde ısrar edişlerinin sebebi, İslâm'ın gerçekliği hakkındaki şüphelerinden kaynaklanmıyordu. Riyaset ve zenginlikleri, böbürlenmelerine, kendilerini diğer insanlardan üstün görmelerine sebep oluyordu. Toplumun akıllarınca en şereflileri kendileri olduğuna göre, Allah

Teâlâ'nın peygamberlik gibi yüce bir görevi kendilerinden birine vermesi gerekirdi.

Câhiliye yaşamının pisliklerinin köreltiği akılları, Muhammed (s.a.s) gibi zenginliği ve riyaset iddiası olmayan mütevâzı birine risâ-letin verilmesini idrak edemiyordu. Ona karşı olan hased ve kıskançlıkları, sapıklıklarında inat etmelerine sebep oluyordu. Bu, Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilir: "Hayır! (Onların inanmaları anlamadıklarından değil) her biri kendilerine ayrı ayrı sahifeler verilmesini ister" (52).

Sûre daha başlangıçta, insanları şirkin ve zulmün karanlığından, zorbaların tahakkümünden kurtarıp hidayete ulaştırmak için Ce-nab-ı Allah'ın peygamber olarak seçtiği o nezih kulun şahsında bütün mü'minlere sesleniyor: "Kalk ve insanları uyar" (2). Bu hitap kıyamete kadar mü'minlerin kulağında çınlayacaktır. Allah Teâlâ, müslümana daldığı derin uykudan, büründüğü örtüden sıyrılıp, cehenneme doğru sürüklenen insanları Allah'ın dinine döndürmek için cihada ve mücadeleye girişmeyi, bu yolda karşılaşılacak meşakkatlere hazır olmayı emrediyor.

Bu işe başlamadan önce, bedenî ve ruhî bir ön hazırlığın olması gereklidir. Allah Teâlâ, bu terbiyeyi ihtiva eden emirleri verirken vurguladığı noktalar, bir müslümanın cihad yolculuğunda yaşaması gereken hayatın üzerine bina edileceği temel unsurları da bize sunmaktadır: "Rabbini yücelt! Elbiseni temizle! Azaba götürecek şeylerden sakın! Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma! Rabbin(in rızası) için (müşriklerin eziyet ve sıkıntılarına şimdilik) sabret!" (3-8).

Daha sonra, inkarcıların Allah Teâlâ'nın verdiği nimetlere karşılık nankörlük göstererek, açık delillere inatla direnmeleri zikredilip kâfirler için çok çetin bir gün olan diriliş gününde yaptıkları her şeyin hesabının kendilerinden sorulacağı haber veriliyor: "Ben onu sarp yo-kuşa (cehennemdeki saûd azabına) sardıracağım" (17).

Bundan sonra gelen ayetlerde, kafirler, Peygamber (s.a.s)'i yalanlarken yapmış oldukları akıl dışı hesaplar kınanarak, ilâhi lânetle lânetlenmektedirler. Onlar, Peygamber (s.a.s)'e akıllarınca bir sıfat yakıştırıp Kur'an-ı Kerim'i de insan sözü olarak nitelediler. Bu tipler için öteki kâfirlerden farklı olarak özel bir cehennem hazırlanmıştır: "Ben onu Sakar'a sokacağım"(26). Allah Teâlâ, kasem ederek onun azabını kimsenin yalanlayamayacağını cehennemin, yaşayışında geri kalan veya ileri gidip azgınlaşan kimseler için bir uyarı aracı olduğu vurgulanarak, Âhirette cennetle ödüllendirilenlerin, cehennemliklere, bu duruma düşmelerine neyin sebep olduğu yolundaki sorusuna verilen cevaplar gözler önüne serilmek suretiyle gaflet içerisinde olanlar uyarılmak isteniyor. Onlar bu soruya şöyle cevap verirler: "Biz namaz kılanlardan değildik. Yoksullara bir şey

yedirmezdik" (Muhammed hakkında kötü sözler söylemeyi) dalanlarla birlikte dalardık. Ta ki ölüm bize gelinceye kadar (bu halde kaldık)"(43-47).

İnkarcıların İslâm'a karşı cinneti andıran davranış biçimlerinin tutarsızlığı anlatılır ve onlar için hiç bir kurtuluş ümidinin olmadığı belirtilerek, Kur'an'ın, aklını kullanabilenler için bir öğüt olduğu ve insanların ondan öğüt alıp almamakta serbest davranabilecekleri bildirilir: "Kim dilerse ondan öğüt alsın" (55). Sûreyi, Allah Teâlâ, insanın kaderinin kendi elinde olduğunu, İslâm'a karşı büyük cürümler işleyenlerin hidayet olunmayacakları; doğru yola iletilenlerin ise buna layık oldukları için, İslâm'la nimetlendirildikleri gerçeğini bütün çıplaklığı ile ortaya koyan şu ayet-i kerime ile bitiriyor: "Allah dilemedikçe de öğüt alamazlar. İşte o (öğüt alan, Allah tarafından) korunmaya da layık olandır" (56).

Bu mukaddimeden sonra inşallah sûrenin âyetlerini tanımaya başlayabiliriz. Rabbim gereği gibi anlayıp amel etmeyi hepimize nasip buyursun.

1. "Ey örtüye bürünen Muhammed!"

Müzemmil'in başında söylenenler burada da geçerlidir. Allah'ın Resûlü eve döndüğünde ya ***"Zemmilûnî"*** demiş, üstü örtülmüş, veya ***"Dessirûnî"*** demiş ve üstü örtülmüştü. "Ey örtüsüne bürünen! Ey başını yorganının altına çeken! Gizlenen, saklanan, rahata meyleden" gibi kinaye mânâlara da muhtemel olan bir kelime olarak Rasulullah anlatılıyor. Bu, "ey elbisesini giyip namaz için doğrulmaya çalışan, namaza davranan! Ey Risalet elbisesini giyinen! Risalet yükünü yüklenen!" mânâlarına da gelmektedir.

Ey örtünen, bürünen peygamber! Kim örtmüştü Rasulullah'ın üstünü? Hatice örtmüştü belki, çevresi örtmüştü, veya arkadaşları, şehri örtmüştü. Halbuki mesaj alandı Rasulullah. Kur'an'la tanışan, onun getirdiği hayatı kendisine din kabul eden birisi olarak ortaya çıkmıştı Rasulullah, ama bunu sadece kendi hayatında uygulamış, ya da sadece kendi şahsında, kendi hayatında sergilemişti bunu. İşte bu sûre bunun topluma yansımasını emredecek, Rasulullah'ın kendi şahsında uyguladığını dışa taşımasını, taşırmasını isteyecekti.

Öyleyse "Ey gece kıyam eden! Ey gece Allah'tan mesaj alıp gündüz ne yapamayacağını bilemeyen Peygamber! Ey Müzemmille Nebî olup, nübüvvet elbisesini giyip, şimdi de Müddessir'le de onu dışa taşıması gereken Peygamber! Gece kıraat etmesi gerektiğini an-layan, bunu kendisine din kabul eden, ama bunu sadece kendi dünyasında, kendi hayatında yapan kişi!"

2. "Kalk da uyar."

Şöyle de anlaşılabilir bunun mânâsı: “Ey bürünüp yatan! Ey bunun korkusunu çeken! Ey kendisine güvenemeyen! Ey ne yapacağı konusunda atak davranamayan kişi! Ey köşesine çekilen kişi! Kalk ve uyar! Kalk ve inzar et!”

Rasulullah öyleydi, bilemiyordu, kıvranıyordu, korkuyordu. Ben bu işin üstesinden nasıl gelirim? Bunu insanlara nasıl ulaştırırım? İn-sanlar beni dinlemez! diye korkuyordu. Hiç kimsesi yoktu, yalnızdı, kimsesizdi, güçsüzdü, parasızdı, malsızdı. Ya da bilge değildi, filozofluğu yoktu. Eski dilleri bilmezdi, okur-yazarlığı yoktu. Ne yapacağını, nereden başlayacağını bilmiyor, köşesine çekilmiş üzerini örttürmüş bekliyordu. Cenâb-ı Hakk diyor ki:

“Ey örtünüp bürünen! Kalk ve uyar! Veya ey İslâm’ın görüntüsü, örnek şahıs olarak, insanlara İslâm’ın görüntüsü olarak peygamberlik elbisesini giyen! Bu örnekliği üzerine kisve edinen peygamber! Kalk, bu örneklik kisvenle görün! Onunla kıyam et! Azimle işine başla!”

Buna göre, Müddessir, Rasulullah’ın önceden bilinen bir sıfatı değildir. Yani bu âyetler gelmeden önce ne Rasulullah’ın "Müzemmil" olduğu biliniyor, ne de "Müddessir" olduğu biliniyor. “Efendim onun â-detidir, sünnetidir, kenara bir müddet çekilmiştir, ormana gitmiş, dağa, bayıra çekilmiştir. Binaenaleyh bizler de böyle bir süre bir tenhaya, insanlardan uzak bir köşeye, inzivaya çekilmek zorundayız” sözleri bâtıldır. Tarihen Rasulullah Efendimizin böyle bir durumu sabit değildir. Sadece Peygamberliğe başladığı günlerde olmuştur, o kadar. Bizler de şu anda peygamberlik beklemediğimize göre bizim için böyle bir şey söz konusu değildir.

Ey Müddessir! Müzzemmil’le birlikte söyleyecek olursak, ey gece kalkıp Kur’an okuyan, ama gündüz ne yapacağını bilemeyen peygamber! Ey Müzzemmil’le "Gündüz senin için uzun bir uğraş var" mesajını alan, ama bunun ne demek olduğunu, nasıl bir uğraş, nasıl bir yüzüş olduğunu bilemeyen peygamber! “Kalk ve inzar et!" Kalk ve uyar! Kalk ve insanların cennet, ya da Cehennem yolunda olduklarını onlara duyur!
emriyle alâkalı Müzzemmil’de epey bir şeyler demiştik. Müzzemmil’e “Ayağa kalk! Kıyam et! Muhatap olduğun dinle beraber ayağa kalk! İnancınla ayağa kalkıp görün! Ya da dini ayağa kaldır! Kalk ki uyarasın!” gibi mânâlar verilecektir.

“Peygamberim! Kalk ve uyar! Kalk ki uyar! Kalk ki uyarasın! Kalk ki uyarabilesin!” İnzarın hem cennetle hem de cehennemle alâkalı olduğunu biliyoruz. İnzarın iki boyutudur cennet ve cehennem. Meselâ sadece cehennem boyutunu veya sadece cennet boyutunu söylemek eksiktir. Bunun ikisini birden söylemek zorundayız. Meselâ “namaz kıl, cennete gidersin” demek eksik bir

uyarıdır. “Namaz kıl, cennete gidersin ama, cehennemden de kurtulursun” demek lazımdır. Veya “içki içme, cehenneme gidersin!” demek eksiktir. “İçki içme, ce-henneme gidersin, ama cenneti de kaybedersin” demek doğrudur. Çünkü cennete gitmek ayrı bir nimet, cehennemden kurtulmak ta ayrı bir nimettir. Veya cehenneme gitmek ayrı bir azap, ama cenneti kaybetmek de ayrı bir azaptır. Bakın Âl-i İmrân sûresinde Rabbimiz şöyle buyurur:

“Onlara elîm bir azap müjdele!”

Elim azap müjdelenmez değil mi? Elîm bir azap müjde konusu değildir. Anlıyoruz ki buradaki tebşîr, azap haberi olmaktadır. Onlara elîm bir azabın haberini ver demektir bunun mânâsı. İnzarda da aynı şeyi görüyoruz. Yani dış görünüşü itibariyle bir müjde gibi görünse de, aslında o korkutma demektir. Meselâ Rasulullah Efendimiz Buhârî hadislerinden birinde diyor ki:

“Cennette kamçı kadar bir yer dünya ve içindekilerin tümünden daha hayırlıdır.”

Düşünebiliyor musunuz? Kamçı kadar bir yer ne olur? Hem in-ceciktir, hem düzensizdir, hem de kullanım alanı olmayandır. Ama cennette o kadarcık bir yer bile dünya ve içindekilerden çok daha ha-yırlıdır, diyor Allah’ın Resûlü. Yine aynı hadisin devamında Rasulullah diyor ki:

“Sizin akşam ve sabah Allah yolunda cihad etmeniz (cehd-ü gayret için, İslâm’ın izzet ve şerefini, Müslümanların namus, iffetlerini, neslini, aklını biraz gayret etmeniz) dünya ve içindekilerinin size verilmesinden daha iyidir.”

İşte bu bir uyarıdır, bu bir inzardır, ama müjde türünde bir inzardır aslında. Yani dikkat edin ha! Bak böyle yaparsanız neleri kazanıyorsunuz, böyle yapmazsanız neleri kaybediyorsunuz! deme adına bir inzardır bu.

Bir kıyam emridir. Ama bazen ayağa kalkarak, bazen sürünerek, bazen yedirerek, bazen gizlenerek İslâm’ın emirleri icra etme, ayağa kaldırma emridir.

Kalk ve azmet! Kalk ve işe başla! Kalk ve inzar et! Kalk ki uyarabilesin! Anlıyoruz ki uyarının yolu, kalkmaktan geçmektedir. Uyarabilmenin yolu, kıyamdan geçmektedir. Eğer biz kalkmamışsak, kalka-mamışsak, yani kıyamı gerçekleştirememişsek, uyarının anlamı yoktur. Kalkamamışsak uyarmamız da mümkün olmayacaktır. Kalkınca uyarılır. “Kalk!” ve arkasından “uyar!” deniliyor.

Kıyam neydi? Kıyam gece kalkıp vahiyle bütünleşmekti. Gece vahiyle beraber olmaktı, Allah’la diyalog içinde olmak, Allah’ın dediklerini anlamaya çalışmaktı. Müzzemmil’de anlatıldığı gibi gece kalkıp ***“Ve Rattili’l Kur’ane”***yi

gerçekleştirmekti. İşte eğer bizler bu kı-yamı gerçekleştirebilirsek, gece kalkıp Allah'la istişareyi, Allah'ın âyetleriyle birlikte olmayı gerçekleştirebilirsek, işte o zaman insanları uyarabileceğiz demektir. Unutmayalım ki gece kalkıp Allah vahyiyle diyalog kuramamışsak, gündüz insanları uyarma imkânımız da olmayacaktır. Öyle değil mi, neyle uyaracağız bu insanları? Ne duyuracağız o zaman bu insanlara?

Eğer Rasulullah peygamberlik yükünü yüklendiği için insanları uyarmak zorundaysa, biz de eğer peygamberin ümmeti olma yükünü, şerefini, izzetini, teklifini yüklenmişsek, işte bunu omuzumuzda hissederek biz de kıyam edecek ve arkasından insanları uyaracağız. Nere-de? Nişanda, düğünde, dernekte, dükkânda, okulda, çarşıda, pazarda, panayırda, yani dış dünyamızda insanları uyaracağız. Bir de kendi iç dünyamızda, hanımımızla, annemizle, babamızla, komşumuzla, kendi iç dünyamızda kendi kendimizi de uyaracağız.

Sanki Müzzemmil ile ferdî planda kulluk anlatılırken, Müddes-sir ile de sosyal kulluk anlatılıyor. "Ey Müslüman kişi, sen kendin kıyam edip, kendi kendini inzar ettiğin gibi, başka insanların kıyamı için de zemin hazırlamalısın! Onlara da hakkı, hakikati duyurmalısın! Sen kendin cehennemden korunduğun gibi onların da cehennemden korunmalarını sağlamalısın!" diyor Rabbimiz. Sonra uyarının şöyle olduğunu anlatır:

3-6. "Rabbini yücelt. Giydiklerini temiz tut. Kötü şeyleri terke devam et. Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma."

Birincisi:
"Rabbini büyükle! Rabbini yücelt! Büyüklüğün, yüceliğin ancak Rabbinin şanından olduğunu, küçüklüğün, horluğun, hakirliğin Allah'tan başkalarına ait olduğunu ilân edip tüm dünyaya haykır! Ama önce kendin kabul et bunu! Sadece buna iman değil, bunu amel, söz, fiil, tavır olarak ortaya koy!" denilmektedir.

İşte İslâm'ın ortaya konulmasının bel kemiği budur. Kıyamın şartı budur. Kıyamın hedefi budur. Dikkat ederseniz namazın kıyamına kalkınca da: ***"Allahu Ekber"*** diye başlıyoruz. Hattâ biliyoruz ki Allah-u Zül-Celâl kendi isimlerinin, kendi sıfatlarının mahlukâtı üzerinde görülmesine sevinirmiş de, yalnız 'kibriya' sıfatına razı olmazmış. Yani büyüklük ancak Allah'a aittir. Kibriya sadece Rabbimize aittir, O'-nun dışında herkes küçüktür. Meselâ, Allah Hamîd'dir. Ben de Hamîd olmaya, yani övülmeye, övgüye lâyık olmaya çalışabilirim. Veya Allah Rezzak'tır. Rızkı veren sadece O'dur. Ben Rezzak olamam ama benim elimde olan rızkı birilerine vermeye çalışırım. Allah Tevvâp'tır. Tevbeleri, dönüşleri kabul edip affedendir. Ben Tevvab olamam ama ben de Rabbimin sıfatını üzerimde taşıyıp birilerini affetmeye çalışabilirim. Allah Settar'dır. Ben

de birilerinin ayıplarını, kusurlarını örtmeden yana bir tavır sergileyebilirim. Allah Rahmândır, ben Rahmân ol-mam, olamam ama ben de rahîm olarak merhametli olmaya, ya da merhamete lâyık olmaya çalışırım. Ama Allah Ekberdir, Kebirdir, Kibriya sıfatı vardır O'nun, ben bunu anladıkça, ben bunu kavradıkça küçücük olurum. Küçüldükçe küçülür, âciz olduğumun farkına varırım. İşte Allah karşısında kişinin mutlak takınması gereken tavır budur.

Ötekileri gücüm yettiğince üzerimde taşımaya çalışacağım. Meselâ Allah "Ehad" mı? Ben de öyle olacak mıyım? Evet, kimse ba-na yardımcı olmasa da, yeryüzünde kimse Allah'a kulluğa yönelmese de tek başıma ben de Allah'a kulluk etmeye çalışacağım. Ya da Rab-bime, Rabbimin istediği kulluğu icra etmede en önde olmaya, en önde gitmeye çalışacağım. Allah Şâfî mi? Ben de şifayı Allah'tan bekleyen, ama birilerine dağıtan biri olacağım. Lâkin Allah'ın büyüklüğü ko-nusunda küçücük olmaya çalışacağım.

Hatta Allah'ın Resûlü'nün bu âyet geldikten sonra hemen: ***"Allahu Ekber"*** Allah en büyüktür dediği, Hz. Hatice annemizin de Rasulullah Efendimize uyarak ***"Allahu ekber"*** dediği ve ona ilk desteği verdiği rivâyet edilir. Ama tabi ki bu, bunu sadece dille söylemek anlamına gelmeyecektir. Diliyle ***"Allahu Ekber"*** deyip hayatıyla bunu yalanlamak hiçbir değer ifade etmeyecektir. Diliyle her gün, her namazında ***"Allahu Ekber"*** dediği halde "Filan spor en büyük, başka büyük yok!" diye bağıran kişi, Allah'ı büyüklemiyor demektir.

Çünkü İlâhlaştırılanlar büyüktür. Kişi neyi İlâh kabul etmişse onu kendinden büyük kabul ettiği için sözünü dinler. Şehvetini mı İlâhlaştırdı? Annesini, babasını mı ilâhlaştırdı? Karısını mı? Liderini, şeyhini, reisini mi İlâhlaştırdı? Onu, sözü dinlenecek varlık bildi de ondan. Yani büyük kabul etti de ondan.

Öyleyse Allah büyüktür, başka büyük yok! Hangi konuda? Her konuda. Ekonomik sorunların çözümünde mi? En büyük Allah! Allah'a sorulacak, Allah'a baş vurulacak. Siyasal bakış açısı geliştirmede mi? Allah en büyük. Sosyal ilişkilerde mi? Allah en büyük. Kılık-kıyafet konusunda mı? Allah en büyük. Hukuk konusunda mı? Allah en büyük. Aklınıza ne geldiyse Allah en büyük, Allah en büyük… Hayatın tüm problemlerinin çözümünde Allah en büyük, başka büyük yok! Câsiye'de de şöyle buyuruyor Rabbimiz:

"Göklerde ve yerde azamet O'nundur, O, güçlüdür, Hakimdir."
(Câsiye 37)

Göklerde ve yerlerde kibriyâ, göklerde ve yerlerde büyüklük sadece O'na aittir. Allah en büyüktür. Allah tek büyüktür, başka büyük yok. Hangi konuda?

Her konuda. Her konuda en büyük Allah'tır. Ekonomik sorunların çözümünde mi? En büyük Allah'tır. Eğitim problemlerinin halledilmesinde mi? Allah en büyük. Hukuk belirleme konusun-da mı? Allah en büyük. Siyasal bakış açısı geliştirmede mi? En büyük Allah. Aile planlamasında mı? En büyük Allah. Sosyal yasaların belirlenmesinde mi? En büyük Allah. İnsanla alâkalı, varlıklarla alâkalı ak-lınıza ne geldiyse her konuda Allah en büyüktür. Çünkü Allah, kendisinden başka İlâh olmayandır, Allah tek İlâhtır.

İnsanların hayatında İlâhlaştırılanlar en büyüktür. Kişi neyi İlâh kabul etmişse onu kendisinden daha büyük kabul ettiği için, sözü din-lenecek varlık, yasaları uygulanacak varlık bildiği için onu İlâh kabul eder ve onun sözünü dinler. Meselâ kişi şehvetini mı İlâhlaştırdı? Toplumunu mu İlâhlaştırdı? Çevreyi mi İlâhlaştırdı? Reisini, ağasını, patronunu mu? Tağutlarını mı? Onu kendisinden büyük ve sözü dinlenecek varlık bildiği için İlâhlaştırmıştır.

Allah en büyüktür, Allah tek büyüktür, kibriya sadece O'na ait-tir. Çünkü kâinattaki tüm varlıkları yoktan yaratan O'dur. Her şeyi meydana getiren O'dur. Hayatı yaratan O'dur.

Ama siz bilirsiniz, eğer yeryüzünde Allah'tan başka büyükler kabul eder ve onlara itaat etmeye kalkarsanız, onları Allah makamına koyarak onların kanunlarını uygulamaya çalışır, "Efendim bunlar sanat büyükleri, bunlar ilim büyükleri, bunlar hukuk, bunlar siyaset büyüklerimiz, bunlar devlet ve yönetim büyüklerimiz, bunlar hikmet, bunlar tevbe, bunlar sığınma ve şefaat büyüklerimiz" diyerek Allah dışında kendinize bir takım büyükler bulur da Allah'a yapılması gerekenleri onlara yapmaya kalkışırsanız, bilesiniz ki o zaman Allah Azîz ve Hakîmdir, sizden intikam almasını, sizi yerin dibine batırmasını da bilir.

En büyük Allah, tek büyük Allah'tır. Şöyle biraz yükseğe çıkın. Meselâ şöyle bir uçağa binip 1000-2000 metre gökyüzüne yükselin, içinde yaşadığınız şu şehrin ne kadar küçüldüğünü göreceksiniz. Biraz daha yükselin, değil insanların, şehrin bile karınca kadar küçüldüğünü göreceksiniz. Aya gidin, yıldızlara gidin, daha ötelere, gidebildiğiniz kadar gidin. Dünyanın bir nokta bile kalmadığını hissedeceksiniz. Şimdi böyle minnacık bir dünyanın içinde, minnacık bir şehrin içinde, minnacık bir evin içinde kendi yerinizi, kendi varlığınızı bulmaya çalışın. Böyle küçüldükçe küçülen bir dünyanın içinde, bir şehrin içinde, minnacık bir evin içinde ben kendimi bir şey zannedip sinirlenmişim, ayaklarımla kapıları tekmeleyip camları kırmışım, ne ki bu? Ne önemi var ki bu benim yaptıklarımın?

Unutmayın ki daha ötelerin de sahibi, kürsînin de, arşın da sa-hibidir Allah. Ne kadar küçüldük değil mi? Bir noktanın trilyonda biri bile kalmadı

değil mi dünya? Öyleyse Allah büyük, başka büyük yok! Allah büyük, alemler küçüktür. Allah büyük, dünya küçüktür. Allah bü-yük, biz küçüğüz. Peki biz ne zaman büyürüz? O büyükle diyalog ku-runca, O büyüğün büyüklüğü ile irtibata geçince, büyükler büyüğüne kulluğa yönelince, büyükler büyüğünün desteğini kazanınca, büyükler büyüğünün safında olunca. Öyleyse Allah'ı büyükleyelim ve Allah'la beraber olmaya çalışalım.

Hayatın her alanında Allah'ı söz sahibi kabul ederek Allah'ı büyükleyelim. Hayata Allah'ı karıştırmamaya çalışan tüm şeytanları ve şeytan sistemlerini reddederek Allah'ı tekbir edelim. Hayatımızın tümünde Allah'ı büyükleyelim. Malda ve canda Allah'ı söz sahibi kabul ederek, Allah için maldan ve candan geçerek Allah'ı tekbir edelim. Hayatımızın tümünü O'nun emrine vererek Allah'ı büyükleyelim. "Mal da, can da senindir Allah'ım! İşte kes dedin kesiyorum! Ver dedin, malımı yoluna kurban ediyorum! Yarın inşallah canımı da yoluna feda edeceğim! Sen şahit ol ki ben buna hazırım ya Rabbi!" diyerek Allah'ı büyükleyelim. Kılık-kıyafet konusunda Allah'ın istediğini tercih ederek Allah'ı büyükleyelim. Kazanma, harcama, çocuklarımızın eğitimi, hukuk konusunda ve tüm konularda yeryüzünde büyüklenen tüm müs-ekbirleri, tüm sahte tanrıları ve tanrıçaları küçülterek Allah'ı büyükleyelim. Sonra:

4. "Giydiklerini temiz tut."

"Elbiseni de temizle! Elbiseni de tertemiz eyle! Esvabını, elbiseni de artık temizle peygamberim!"

Elbise kelimesi şu anlamlara gelir:

1. Vücumuzu dış alemden koruyan, saklayan giysidir. Burada anlatılan elbise acaba şu bizim üzerimizdekiler mi, değil mi, onu bilmi-yoruz. Eğer bunlar da elbise sayılacak olursa, o zaman buna göre meselâ mayo da elbise olacak veya tül perdeden giyilen de elbise sa-yılacaktır. Nedir elbise öyleyse? Elbise, kişinin vücut hatlarını örtecek, kişiyi örtücü olan şeydir. Allah diyor ki, "Peygamberim, elbiseni de te-mizle."

İşte bu âyetten dolayı diyorlar ki, İslâm öncesi ne müşriklerde, ne ehl-i kitap arasında elbise temizliği diye bir şey söz konusu değildi. İlk defa elbise temizliğini gündeme getiren İslâm'dır. Bakıyoruz şimdi de öyledir. Namaz kılan Müslümanların dışında dünyanın hiçbir yerinde elbise temizliği diye bir şey yoktur. Evet birinci mânâsıyla bizzat bu âyetin şu üzerlerimizdeki elbiselerin temiz tutulması anlamında bir emir olduğunu zikrettik.

2. Elbise, iffet ve namus mânâsına da gelir. Meselâ Türkçe'de kullanılan, "Eteği kirli", "Eteği temiz" veya "Uçkuruna düşkün" gibi söz-ler, elbiseyle ilişkin ama namus ve iffeti çağrıştıran ifadelerdir. "Öyley-se ey peygamberim ve ey peygamber yolunun yolcusu Müslümanlar! Elbiselerinizi temizleyin! Yani eteklerinizi temiz tutun! Uçkurlarınıza sahip çıkın! Namuslarınıza, iffetlerinize sahip olun! Namussuz ve iffetsizler olmayın!" anlamına gelecektir bu emir.

3. Elbise, kişinin ahlâk ve faziletini anlatır. Elbiseyle ahlâk ve fazilet kastedilir. Hani "Üzerime bu güne kadar fısk ve fücur elbisesi giymedim!" veya "Dalkavukluk, dangalaklık, kisvesine bürünme!" diye bir laf kullanılır. İşte bu da elbise mânâsına gelmektedir ve bu konuda da Rabbimiz bizden temizlik istemektedir. Ahlâk temizliği ve fazilet örnekliliğinize dikkat edin denilmektedir.

Buna göre atalarımız, "elbiseni ne zulmen ne de masiyet üzerine giyme! Elbiseni masiyet elbisesi olarak giyme, zulüm elbisesi ola-rak ta giyme!" demişlerdir. Böylelikle bu, o elbisenin altında bir zâlim olmasın, bir fâsık olmasın anlamına gelecektir.

a. Yani giyiniş modelin, giyiniş hedefin masiyetten, isyandan kaynaklanmasın. Giyiniş modelin ve hedefin takvadan, Allah için yap-maktan, Allah için yaşamaktan kaynaklansın. Filanların yanında açmaktan, kocanın yanında kapatmaktan yana olmasın deniliyor ki, bu-nun ikisi de masiyettir, ikisi de günâhtır.

b. Birde bu elbisenin içinde zulüm yapma! Masiyet işleme! Ya-ni öyle bir elbiselen ki, öyle görüntüyle açığa çık ki, o elbisenin içinde bir zâlim, bir asi bulunmasın, diyor Rabbimiz.

c. Veya elbiseni helâl olan bir kazançtan yapmaya çalış. Helâl ve temiz olmayan bir kazançtan olmasın elbisen. Çünkü sen o elbisenin içinde Rabbine kulluk yapacaksın. Haramdan kazanılmış bir elbiseyle yapılan ibadeti Allah kabul etmez. Anlıyoruz ki elbisenin temiz olması demek, paranın, kazancın temiz olması demektir.

4. Elbise, siyab, bizzat kişinin kendisi anlamına gelir. Yani kişinin dışı söylenir de, içi kast edilir. Elbiseni temizle emri, kendini temizle anlamına gelir. Her türlü maddî ve manevî, görünür ve görün-mez pisliklerden kendimizi temizlememiz, arındırmamız isteniyor bizlerden.

5. Kişinin karısı, kızı için de elbise, libas sözü kullanılır. Öyley-se elbiseni temizle, elbiseni temiz tut demek, karının, kızının namusunu, iffetini koru, onları

namuslu, iffetli hale getir anlamına gelecektir. Çünkü bakıyoruz Bakara sûresinde kadınlarımız için Rabbimiz "libas" kelimesini kullanıyor:

"Hanımlarınız sizin için örtüdür, siz de onlar için elbisesiniz." (Bakara 187)

a. Elbise kişiyi örter ve onu dış etkenlerden korur. Kadınlarınız da sizi örtüp haramdan korumaktadırlar. Sizler de kadınlarınızı örtüp onları haramlara düşmekten korursunuz.

b. Kadınların kocaları, kocaların da kadınları için elbise olmaları, temiz olmaları ve sahibine has olmaları anlamını da ihtiva etmektedir. Elbise, temiz olmalıdır. Kadın temiz olmalıdır, kadın afife, erkek de iffet sahibi olmalıdır. Kadın sadece kocasına, kocası da sadece karısına ait olmalıdır. Kadının başkalarına gitmesi de, erkeğin başkalarına uzanması da mümkün değildir.

c. Elbisenin insan vücuduna yakınlığı neyse, karı-kocanın da birbirlerine yakınlığı da odur. Kadın kocasına, koca da karısına tıpkı elbisenin vücuda yakınlığı gibidir. Libas, esasen onların bizi haramdan korumaları, bizim de onları haramdan korumamız demektir. Onların bizi Allah'a kulluğa yönlendirmeleri, bizim de onları kulluğa yönlendirmemiz demektir. Müslümanlar dinlerini hanımlarıyla tamamlarlar. Hanımlar da kocalarıyla tamamlarlar. Onlar onlara örtü, onlar da onlara örtüdür. Hayatı birlikte yaşarlar ve birlikte Allah'a kulluğa har-carlar.

Eğer kadınlarımız bizim için örtü olacaklarsa o zaman onları çok iyi eğitmek zorundayız. Bizi örtecek, bizi koruyacak biçimde onları eğitmek zorundayız. Hem kendimizi eğitmeli, hem de kadınlarımızı eğitmeliyiz. Yani verdiğimiz kararlarda, uygulamalarımızda, cennet yolunda ne onlar bize ayak bağı olmalılar, ne de biz onlara ayak bağı olmalıyız.

Demek ki kadınlarımızı, kızlarımızı da temizlemek zorundayız. Bu Müslüman olarak bizim yapmamız gereken en temel görevlerimizden biridir. Bir hadisin beyanına göre yarın cennetin kapısında şöyle bir yazı yazılacakmış: ***"Buradan deyyûslar giremez!"*** Ne demektir deyyûs? Namusunu kıskanmayanların, karısına, kızına birinin yan gözle bakmasına göz yumanların, karısına birisinin farklı bakmasına tahammül edenlerin, Cennete giremeyeceklerini anlıyoruz. Öy-leyse Allah için evlenmek üzere kızlarımızı verdiklerimize, eğitmek üzere onları kendilerine teslim ettiklerimize biraz dikkat etmeliyiz. Aslında kendimiz eğitmemiz gerekirken madem ki bunu yapmıyor, götürüp birilerine teslim ediyoruz, bu teslim ettiklerimizin dinine, imanına, namusuna iffetine dikkat etmek zorundayız.

Arkadaşımızın kadınların eğitimi ile sorduğu soruyla alâkalı burada Hz. Ayşe annemizden Nesâi'de nakledilen bir hadis okuyup üzerinde kısa bir açıklama yapalım inşallah.

"Bir kadın Rasûlullah Efendimize elinde tuttuğu bir mektubu uzattı, Allah Resûlü elini çekiverdi. Kadın; ey Al-lah'ın Resûlü, size bir mektup uzattım almadınız dedi. Ra-sûlullah Efendimiz bunun üzerine buyurdu ki; "Kadın eli mi yoksa erkek eli mi olduğunu anlayamadım" Kadın dedi ki; elbette kadın eli. Rasûlullah buyurdu ki; "Peki sen kadın olsaydın ama tırnaklarına kına yakardın"

Buyurdu. Demek kadınların ellerine, tırnaklarına kına yakmaları gerekiyor, sanki kadınlıklarının şiarı olsun diye. Peki o eller açıkta kalacak da insanlar o kınalı parmakları mı seyredecekler? Onları seyredip zevk alacaklar anlamına bir yanlışa mı kapı aralayacak bu? Öyle değil tabii. Demek ki Rasûlullah Nesâi'de böyle bir beyanda bulunuyor bize. Peki erkek eli olsaydı ne yapacaktı? Belki musafaha edecekti, ya da elinden alırken dokunabilecekti, ama kadın eli olunca ona göre titiz davranacaktı, bunu karşıdakine uyarıyor.

Sâd Bin Ebi Vakkas peygamber Efendimizle beraber Hz. Ömer efendimizin bir hatırasını bize naklediyor. Hz. Ömer Efendimiz Rasûlullah Efendimizin yanına girmek için izin istiyor. Onun yanında Kureyşten bir kısım kadınlar da vardır. Kendisiyle yüksek sesle konuşup ondan bir şeyler istiyorlarmış. Hz. Ömer Efendimiz içeri girmek için izin isteyince hemen kadınlar kalkarak perdeye doğru koşuyorlar. Rasûlullah Efendimizde izin verip Ömer efendimiz içeri giriyor. Bu arada Rasûlullah Efendimiz gülüyor. Ömer efendimiz; "Allah gülme günleri versin ey Allah'ın Resûlü" diye bunun sebebini soruyor. Rasû-lullah Efendimiz buyuruyor ki; "Şu benim yanımdakilerin durumlarına güldüm. Senin sesini duyunca hemen perdeye koştular". Ömer Efendimiz de; "Ey Allah'ın Resûlü, onların çekinmelerine sen daha lâyıksın ama" deyince, dönüp kadınlara da şunu söylüyor: Ey kendi canlarına düşman olanlar, Rasûlullah'tan çekinmiyorsunuz da benden mi çekiniyorsunuz? Bunun üzerine oradan kadınlar şöyle cevap veriyorlar: Evet sen Rasûlullah Efendimizden daha sert ve haşinsin. Rasûlullah aleyhisselâm; Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki şeytan sana bir caddede rastlamış olsa mutlaka yolunu değiştirirdi" buyurur.

Bu hadis kadınların peygamber efendimizle ve Ömer efendimizle beraberliğini anlatıyor. Rasûlullah Efendimiz ve Hz. Ömer kadınlarla beraberliğinde iki kıstas çıkarıyorlar karşımıza, iki ölçü veriyorlar. Ya da erkekler olarak düşününce, acaba bugünün erkekleri Hz. Ömer efendimiz gibi mi davransa, yoksa peygamber aleyhisse-lâm gibi mi davransalar? Veya kadınlar erkeklerin yanında Hz. Öme-r'in yanında durdukları gibi mi dursalar,

yoksa Hz. Peygamber Efendimize karşı aldıkları tavrı mı alsınlar? Böyle bir soru aklımıza geliyor bu hadisten dolayı. Ne dersiniz ey kadınlar, erkeklerin yanında sanki o erkek peygamberimiz miş gibi mi davransanız, yoksa Ömer miş gibi mi tavır alsanız? Galiba erkekleri de ikiye ayırmanız gerekmez mi burada örnek kadınlar da olduğu gibi. Yâni eğer o kadınlar peygamber efendimizin yanında da Ömer efendimizin yanında oldukları gibi davransalar, bu defa o zaman peygamber efendimize bakışları yanlış olacaktı. Peki Rasûlullah Efendimizin yanında davrandıkları gibi Hz. Ömer efendimizin yanında davransalar bu defa da Ömer efendimiz adına kanaatleri yanlış olacaktı. Öyleyse görüyoruz ki Resûl Efendimizin onaylamasıyla o kadınların her iki davranışları da güzel ve yerindedir.

Ya bize, yani size düşen ne ola ki? Babanızın, amca ve dayınızın, dede ve dedesinin yanında, oğul ve torununuzun, erkek yeğeninizin yanında, erkek kardeşinizin yanında, kayın pederinizin, süt babanızın, süt kardeşinizin yanında, süt oğlunuz gibi size nikâhı düşmeyen erkeklerin yanında Rasûlullah Efendimiz gibi davranabilirsiniz. Neden davranabilirsiniz? Şartlı, kayıtlı söyledim. Tabi insanların her birinin babası, amcası, dayısı, dedesi, oğlu, torunu veya erkek kardeşi hep İslâm'ın istediği biçimde şefkat ve merhametle kızına, kız kardeşine, halasına, teyzesine o tür bir bakış açısına sahip olmayabilir. İmanı bozuk, İslâm'ı bozuk, ihsanı bozuk, dini, inancı bozuk insanlar olabilir, ahlâk ve namus anlayışları bozuk insanlar olabilirler. Onları saf dışı edip kenara almak için böyle bir tabir kullanmayı hissettim. Ama hani genel geçer bir kural olarak namus ve iffet duygusuna sahip, kızını kızı bilen, kardeşini kardeşi bilen, onun namus ve iffetine sahip olmayı görev bilen birisinin yanında elbette kadınlar sanki Resûl-i Ekrem Efendimizin yanındaki kadınlar gibi davranmalılar ve rahat etmeliler. Ama onun dışında kendilerine nikâh düşen erkeklerin yanında eğer bulunmak zorundalar ise ciddi olsunlar, ya da bulunmamaları gereken noktadalar ise bulunmasınlar.

Peki ya siz erkekler, kadınların yanında peygamber gibi mi davranacaksınız, yoksa Ömer efendimiz gibi mi? Yâni peygamber Efendimizin yanındaki kadınların rahatlığı sizin yanınızda da olsun mu kadınlara? Yoksa Hz Ömer gibi kadınlar sizin geleceğiniz yerden kaçsınlar mı? Sokağa giriyorsunuz, bakıyorsunuz sokakta hattâ bir başka erkekle konuşan kadınlar dağılıveriyorlarsa, bu sizin kötülüğünüz an-lamına mı gelecek, yoksa Ömer Efendimize benzemenin şuuruyla bi-raz rahatlayacak mısınız? Galiba İslâm dininin yanınızda rahat etme-lerine dair hükmü bulunan kadınlar sizin yanınızda rahat etsinler, sizler Rasûlullah Efendimizin rahatlatması unsurunu üzerinizde taşı-yın, onlar size rahat davransınlar, soracaklarını sorsunlar, isteyecek-lerini rahat istesinler. Yâni yeğenleriniz, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz veya anneleriniz, nineleriniz yanınızda rahat edebilsinler. Onun dışındakilere karşı sizin biraz haşin, biraz sert davranmanız bel-ki onların hayrına olacaktır.

Bu hadis bana başka bir konu anlattı. Belki sizin de dikkatinizi çekmiştir. Yâni bir müslüman peygamberin yaptığını da yapacak, ama izin verdiğini de yapabilecektir. Peygamber efendimizin hayatında o-lan tüm hal ve hareketleri, tavır ve davranışları, kavil ve fiilleri hepsini üç ana bölümde değerlendiriyoruz.

1: Rasûlullah Efendimizin söyledikleri, konuştukları, ifade ettikleri ki bunlara kavli sünnet diyoruz.

2: Rasûlullah Efendimizin yaptıkları, fiilleri, davranışları, eylemleri, hareketleri ki bunlara fiili sünnet diyoruz.

3: Bir de Rasûlullah efendimizin izinleri, kabulleri, takrirleri, yâ-ni karşı çıkmadığına dair işaretler bulunan hareketleri ki buna da takriri sünnet diyoruz.

İşte sünnete uyma çabasında olan bir müslüman peygamberimizin fiili sünnetine uyduğu zaman ne kadar sünnete uyduğu kabul edilirse, takriri sünnetine uyduğu zaman da aynen o kadar sünnete uygun hareket etmiş olacaktır. Meselâ yaygın bir ifadesiyle kertenkeleyi Rasûlullah efendimiz bizzat kendisi yememiş, yâni fiili sünnete uyan birisi onu yemeyecektir. Ama Allah'ın Resûlünün sofrasında yenmiştir ve peygamber onu yiyenlere laf etmemiştir, öyleyse onun takriri sünnetine uyarak bir başkası da yemişse ona da âfiyet olsun, onun yaptığı da sünnete uygundur diyoruz.

Buradan hareketle şimdi de Rasûlullah efendimizle Hz. Ömer Efendimizin hareketlerine bakıyoruz. Biri kadınlara farklı, diğeri farklı davranıyorlarsa ben acaba kadınlara sünnete uygun nasıl davranmalıyım? Bu örnekten anladığım kadarıyla eğer yanımdaki kadınlar pey-gamber yanındaki kadınlar konumundalarsa ben onlara peygamber gibi davranacağım, yok eğer Ömer yanındaki kadınlar durumundalar-sa o zaman da ben onlara Hz. Ömer gibi davranacağım. Yâni benim yanımda bulunan kadınlar Rasûlullah Efendimizin yanında bulunması konumunda olan kadınlarsa ve ben Hz Ömer gibi davranıyorsam, haksızlık etmiş olacağım, tersiyse o da haksızlık ve zulüm olacaktır elbette.

Peki insanlara din öğretme makamında olanlar, insanlara kitap ve sünnet, Allah ve peygamber tanıtma konumunda olanlar hep peygamber makamında gibi mi saymalılar kendilerini? Ben işte bu konuda sanki Hz. Ömer gibi davranılması gerektiğini özel vurgulamak istiyorum. Şahsen kendi adıma söyleyeyim, eğer ben kadınlara da, tanıdığım tanımadığım ümmetin kadınlarına din anlatmak, kitap ve sünnet duyurmak makamında isem, akrabalar dahil, komşular dahil Hz. Ömer Efendimizin tavrını sergilemek zorundayım. Çünkü töhmet makamından kaçmak zorundayız. Daha ciddi olmak zorundayız. Ama bu

ciddiyetin din anlatmaya engel olmaması gerektiğine de inanıyorum. Yâni kadınlara da din anlatmak zorunda olduğuma inanıyorum. Ama halama, ama teyzeme bir şeyler söyleyeceksem orada da peygamber efendimiz tavrı makamında olmam gerektiğine inanıyorum.

Evet, Allah'ın dinini anlatmak konumunda olan insanlar elbette kadınlara da erkeklere de anlatsınlar, ama kadınlara anlatırken biraz daha ciddi, biraz daha dikkatli olsunlar.

Evet, elbise dedik, elbiseni temiz tut dedik ve söz buraya kadar uzadı. Kadınlarınızı temizleyin, kadınlarla ilişkilerinizi temizleyin dedik. Bütün bunların dışında eğer burada kastedilen başta dediğimiz gibi, bizzat üzerimizdeki elbiselerimizin temizliği ise, o zaman bu elbiselerimizin temizliği iki anlama gelecektir:

a. Tip olarak, şekil olarak, biçim ve model olarak temizliği,

b. Madde olarak temizliği.

1. Avret yerlerini kapatmayan, ya da belli eden, ya da şeffaf hale getiren veya işte şu bizimkiler gibi kemana kılıf çeker gibi giyilen elbise, temiz değildir. Tip olarak vücut hatlarını tamamıyla örten, saklayan elbiseler temizdir, diğerleri temiz değildir.

2. Madde olarak temizliği de elbisenin maddesinin, madde-i aslîyesinin temiz oluşunu anlatır. Meselâ, domuz derisinden yapılan bir elbise ne kadar da tip olarak uygun olsa da, temiz değildir. Ya da idrarın, kanın, lekenin, pisliğin, domuz leşinin üzerinde taşındığı bir el-bise temiz değildir. Elbise hem tip, şekil olarak avret yerlerini tümüyle örtücü olacak, maddesi temiz olacak ve de satın alındığı para temiz olacak.

İslâm'ın elbiseye de karıştığını anlıyoruz buradan. Zaten İslâm'ın karışmadığı bir konu yoktur. Bizimle ilgili her konuya karışır İslâm.

6. Elbise bir de kişinin onunla büründüğü çevresi demektir. "Öyleyse ey peygamberim ve ey peygamber yolunun yolcuları, çevrenizi temizleyin, etrafınızı temiz tutun," diyor Rabbimiz. "Ortamı temiz tutun, çevrenizde pisler, pislikler varsa, ahlâksızlar, hayâsızlar varsa, hıyanet ve cinâyet şebekeleri, cehalet içinde olanlar varsa, işte onlardan da kendinizi çekip çevirin şöyle, bulaşmayın onlara," diyor Rabbi-miz.

Ey peygamberim! Amelini ıslah et! Ahlâkını güzelleştir. Veya bir başka mânâsıyla, o ortamı düşünürsek elbiseni kısalt, elbiseni sı-ğa ve topla,

mânâsınadır. Yani, “kolları sıvayıp, etekleri toplayıp işe giriş! İşe başla!” anlamına gelecektir. “Peygamberim! Eteklerin sağa-sola dolaşıp durmasın. Çamur mu karacaksın? Defter mi düreceksin? Para mı kazanacaksın? Din mi duyuracaksın? Tebliğ mi yapacaksın? Cihada mı gideceksin? Hadi durma ne yapacaksan eteklerini topla! Kolları sıva ve işe başla! İşe koyul” diyor Rabbimiz.

5. “Kötü şeyleri terke devam et.”

Bakın burada bir hicret emri daha geliyor. Müzzemmil’de de böyle bir hicret emri veriliyordu Rasulullah Efendimize. Orada:

“Peygamberim onlardan güzel bir ayrılışla ayrıl!” deniyordu, burada da bir hicret emri var. Demek ki ilk dönemlerde İslâm’ın çift çift gelen ilk emirleriydi bunlar.

Bakıyoruz İslâm’ın ilk günlerinde nâzil olan Alak sûresinde iki defa:

“Oku” emrinin geldiğini görüyoruz.

Sonra hemen arkasından bir

Daha geliyor. Sonra:

İki kere de oku emri geliyor. Yine bakıyoruz Müzzemmil’de bir

Emri, bir kıyam emri gelirken, ikinci olarak burada da bir

Kıyam emri daha geliyor. Sonra orada bir hicret emri

Gelirken, burada ikinci defa bir hicret emri geliyor:

Yine çift emirlerden birisinin de sabır konusunda verildiğini görüyoruz. Müzzemmil’de de sabret deniyordu, burada da biraz sonra sabret peygamberim denilecek. Öyleyse anlıyoruz ki bunlar ısrarla Rasulullah’a yol gösterici emirlerdir, İslâm’ın ilk rükünleridir ki çift çift gelmişlerdir.

”Kötü şeyleri terke devam et peygamberim!” diyor Rabbimiz. Ama dikkat ederseniz az evvel de demişti bunu Rabbimiz:

Elbiseni temizle buyurmuştu. Anlayabildiğimiz kadarıyla önceki âyet gözle görülen pislikleri, bu ikincisi de gözle görülmeyen pislikleri anlatıyor. Rics kelimesinin birkaç mânâsı vardır:

1. Rics, put, putlar demektir. "Ey peygamberim, çevrendeki putları, ya da insanların putlaştırdıkları putları, aslı put olan veya sonradan put özelliği olan tüm putları temizle! Hepsini ortadan kaldır" demektir. Rics, esnâm veya evsân demektir. Öyleyse senin putla, putçulukla ilgin alâkan olmasın, demektir.

2. Rics, günâh, şirk, zünûp ve azap anlamına gelir. Öyleyse ey peygamberim ve ey peygamber yolunun yolcuları, sizler bütün bunlardan, Allah'ın azabını ve gazabını gerektiren şeylerin tümünden hic-ret edin! demektir bunun mânâsı.

3. Rics, şeytan anlamına gelir ki, senin şeytanla ilgin kalmasın, demektir. İkisini birleştirince şöyle diyeceğiz: Madde planında bulabildiğin, görebildiğin her tür pislikten ve de mânâ planında anlayabildiğin put, şirk, küfür, nifak, günâh, şeytan gibi veya putların, putçuluğun değişik biçimde görünümleri gibi her şeyden kendini uzak tut, onlardan ayrıl.

Babalarımızın yanlışlarından, annelerimizin huysuzluğundan, toplumun gayr-i İslâmî düşüncelerinden, komşularımızın ahlâksızlığından veya bize empoze edilen İslâm dışı hayat programının tümünden hicret edeceğiz, uzaklaşacağız. Bir de ricsten, putlardan, putçuluklardan, şeytandan, şeytanetten uzaklaşacağız.

Eğer bütün bunları amel etmek, iman etmek ve hayatlarımızı bunlarla düzenlemek üzere okuyor, laf olsun diye okumuyorsak öyley-se biraz biraz taşınalım bulunduğumuz ortamlardan, alanlardan. Biraz biraz hicret etmeye çalışalım bulunduğumuz alanlardan. Hangi alanlarda bulunuyorduk? Mal-mülk alanında mıydık? Moda ortamında mıydık? Ekran alanında mıydık? Nerdeydik? Nereye yerleştirmiştik kendimizi? O yerleşim alanlarımızı İslâm'ın istediği yerleşim alanlarına biraz biraz değiştirelim, yani hicret edelim.

Buraya kadar Rabbimiz dedi ki: "Ey Peygamberim ve ey peygamber yolunun yolcuları! Elbiseni temizle! Elbiseni, bedenini temiz tut! Amelini temizle! Zira ameli temiz olana iyi elbiseli denir. Yahut kal-bini tüm kötülüklerden ve isyanlardan temizle! Yahut nefsini tüm haksızlıklardan temizle! Aileni, ehlini temizle! Vaaz ve irşad yoluyla onları tertemiz ve iffetli hale getir! Kızlarına afif Müslümanları seçerek kızlarını temizle! Oğlanlarına da afife kızları bularak onları onlarla evlendirerek temizle! Yahut da kadınların temiz zamanlarında onların önlerinden faydalanarak kadınlarını temizle! Yahut ahlâkını güzelleştir! Ya da dinini temizle! Yani şirki, pisliği, putları terk et!"

Zaten Allah’ı en bü-yük bilen kişi elbette en büyük pislik olan putları ve tüm sahte Rableri ve İlâhlaşanları terk edecektir.

6. “Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma.”

Az verip çok şey bekleme! Yaptığın iyiliği çok görüp iyilik yaptığın kimsenin başına kakma! Veya daha iyisini beklediğinden dolayı sen insanlara iyilikte bulunayım deme! Yani “kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez” mantığıyla hareket etme! Ben bunu bir kere arabama bindirirsem, bu bana araba hediye edecek, diye bir beklenti içine girme! Hareketlerini bunun üzerine kurma peygamberim!

Yaptığın işi çok görerek başa kakma! Veya sen çok iyiliğe lâ-yıksın zannederek hareketini öylece düzenleme! Yaptığın iyiliklerden ötürü karşındakini minnet duygusu altında tutma! Az verip çok şey bekleme! Hem toplumsal planda, hem de Allah’a karşı görevlerinde öyle davranma! Meselâ namazımızı kılıyoruz, abdestimizi alıyoruz, elbette Allah bizi cennete koyacaktır değil mi, diyerek az yaptığın kulluğun karşılığında tam kulluğun gereği olan cenneti garanti görme!

Bir böyle, bir de sosyal ilişkiler içinde karşındakine iki âyet anlattın diye iki çay içirmesini bekleme! Ya da aferin demesini bekleme! Tebliğ ettim, duyurdum diye hemen karşındakilerin hayatlarını değiştirmelerini bekleme! Çünkü o insanlar senden başkalarını dinliyorlar, senin kitabından başkalarının kitaplarını okuyorlar, başkalarının kitaplarından bilgileniyorlar. Bir anda senin anlattıklarını kabule yanaşmalarını bekleme, sabırla anlat onlara, diyor Rabbimiz.

Veya “ben, işte kırk yıldır namaza devam eden, elli yıldır ab-destsiz yere basmayan, yirmi yıldır hacceden, otuz yıldır kürsülerse vaaz eden, şu kadar yıldır hatimler eyleyen biriyim” falan deme! Alimler, üç aylar orucunu tutmak yasak diyorlar. Çünkü İslâm’da olmayan bir şeydir bu. Adam ben 12 yıldır üç aylar orucu tutuyorum diye övünüyor. Zaten yapman gerekmezken yapmışsın, bari ağzını tutsaydın da öğünme vesilesi yapmasaydın.

“Öyleyse amelinle nazlanma! Ya Rabbi, senin için şöyle yaptım, böyle uğraştım diyerek yaptıkların konusunda öğünmeye kalkışma. Bir de Allah’ın emirlerini, tekliflerini çoğumsayarak hayırda zaaf gösterme!” mânâsına geliyor. Hayırda yarışacağız, hayır konusunda zaaf göstermeyeceğiz. Malda hayır, eylemde hayır, amelde hayır peşinde olacağız. Allah’ın bizden istediği bütün bu hayırları çok zannederek bu kadarını da nasıl becerebilirim? diye zaafa düşmeyeceğiz. Rasûlullah’tan ve onun şahsında bizlerden bunu istiyor Rabbimiz. Allah senden hayır istemişse, bilesin ki onlar senin yapabileceğin

cinsten hayırlardır. Senin gücünün yetmediği hayırları istemez Allah. Senin gücünü, kuvvetini, takatini bilir Allah. Öyleyse içki içmemedeki hayrın, zinaya yaklaşmamadaki hayrın, gayret etmedeki veya sakınmadaki hayrın hep gücün nispetinde emredilen hayırlar olacaktır.

Bir de bu ifadenin Rasulullah'a özgü bir mânâsı var: "Sakın nübüvvet konusunda ecir bekleme! Bu konuda bir beklentin olmasın ha sakın!" demektir. Yani, "ben bu insanlara İslâm'ı duyuruyorum, nü-büvvet ortaya koyuyorum, bana bunun karşılığında ücret vermeliler" beklentisine girme! "Ben bu insanlara Müddessir anlatıyorum, Bakara sûresini duyuruyorum, öyleyse bunlar bana bal yedirsinler, baklava ikram etsinler!" demeyeceğiz. Maalesef ama maalesef, hoca efendiler burada çok yanarlar gibi. Öyleyse bir şey yapıyorsak, karşılığını insanlardan değil sadece Rabbimizden bekleyelim.

Bakın, burada aklıma bir örnek geldi, onu da aktarayım da ko-nu biraz daha iyi anlaşılmış olsun inşallah.

Dârimî'nin Süneninden Kitabul ilim 653. sırada yer alan bir hadis. Halife Süleyman Bin Abdil Melik Mekke'ye giderken Medine'ye uğramış ve orada günlerce kalmıştı. Tabiin dönemi Emevî halifesi Sü-leyman Bin Abdil Melik Mekke'ye giderken Medine'ye uğruyor ve orada uzunca kalıyor. Bir ara Medine'de Resûl-i Ekrem efendimizin ashabıyla karşılaşmış biri var mı diye sorar. Yani tabiin dediğimiz sahabeyi gören, onlarla oturup görüşen, onlardan ilim alan, irfan alan, pey-gamberi onlardan doğrudan öğrenen, peygamber dönemine, peygamber bilgisine yakın olan insanlardan birisi var mı diye sorar. Ya-nındakiler dediler ki Ebu Hazim isimli biri var dediler. Bunun üzerine ona haber gönderdi. Ebu Hazim halifenin huzuruna girince halife diyor ki; "ey Ebu Hazim, nedir bu eziyet?" Birden bire karşıdakine suç-lar gibi soru soruveriyor halife. Ama karşısındaki ilim ve irfanın sahibi, sahabe neslinin takipçisi, onlardan öğrendiği şahsiyetin göstericisi, sanki şahsiyet âbidesi bu âlim zat diyor ki; "ya emiral mü'minîn, ben-den ne eziyet gördün? Yani ne yaptım ben sana?" Halife Süleyman'ın kastı şuymuş meğer: Medinelilerin ileri gelenleri hep yanıma geldiler, ama sen gelmedin, keşke sen de gelseydin de görüşseydik, ille de haber mi göndermeliydik şeklinde bir şikayette bulunur. Senin gelmemeni ben kendime eziyet kabul ettim diyor. Bunun üzerine Ebu Hazim der ki; "Ey mü'minlerin emiri, doğru olmayan bir şeyi söylemenden seni Allah'a sığındırırım. Allah'tan kork. Yani bu dediğin doğru mu? Bugünden önce ne sen beni tanımıştın, ne de ben seni görmüştüm, niye geleyim de? Yani öteki gelenler niye geldiler bilmem diyor, onları suçlamak için filan değil, ama ben seni tanımıyorum, sen de beni tanımıyorsun. Ben seni ilk defa görüyorum, sen de beni ilk defa görüyorsun. Bir dalkavukluk, bir yağcılık için geleceksem Allah'a sığınacağım. Değilse böyle sana gelmek gibi bir görevim mi vardı be-nim ki

geleyim. Eğer sen benim yaşadığım toplumun emiri, halifesi isen emredersin ve işte emrettin ben de geldim, değilse ne diye gelecektim?

Aralarında uzunca bir konuşma geçer. Ebu Hazim halifenin sorduklarını zerre kadar yamulmadan cevaplandırır. Çünkü ne ondan bir korkusu, ne de bir beklentisi vardır. Nihayet halife ona bu bilgisinden ve kendisine anlattıklarından ötürü dünyalıklar teklif eder, ama o bunu asla kabul etmez. Ama halife yine de ona arkasından yüz dinar gönderdi. Yüz bin dolar mı? Takılı kalmayın miktarına. Ve der ki; ey Ebu Hazim, bunu Allah rızası için harca. Senin için yanımda bunun gibi daha çok var diye de bir pusula gönderir. Ebu Hazim onları şöyle bir yazıyla halifeye geri çeviriyor. Ey emir senin benden isteyişinin cid-di olmayışından, veya benim bu paraları sana geri çevirişimin onun ö-nemsizliği sebebiyle olmasından Allah korusun. Yani benim bu geri çevirişim kesinlikle senin ciddiyetsizliğinden değil, az diye değil, çünkü ben bu kadar paranın peşinde olmaya senin için razı olmuyorum, kendim için nasıl razı olurum? Der ve mektubunun sonuna Kasas sû-resinden Hz. Musa aleyhisselâmın örneğini de ilave eder.

Bildiniz değil mi Kasas'ta anlatılan hadiseyi. Hz. Musa Mısır'da istemeyerek ve elinde olmayarak bir kıptiye tokat vurur ve onu öldürür. Bu hadisenin akabinde hemen Mısır'ı terk eder. Kaçar Mısır'dan ve Firavundan. Uzun bir çöl yolculuğunun ardından Medyen'e ulaşır. Orada bir su kuyusunun yanında hayvanlarını sulayan insanlar ve iki kız görür. Kızlar Şuayb aleyhisselâm'ın kızlarıdır. Onların hayvanlarını sulamalarına yardım eder. Sonra oracıkta bir gölgeye çekilir ve der ki; Ya Rabbi ben senden gelecek her hayra muhtacım. Açtı, garipti, yalnızdı ama yine de insanlardan değil Allah'tan istedi. Oradakiler anlayamadılar ama, kızlar anlamışlardı. Babalarına anlattılar, o da ça-ğırttı onu.

Eve geldiler. Akşam yemeği hazırdı. Haydi buyur dedi Şuayb as. Bunun üzerine Musa a.s Allah'a sığınırım dedi. Şuayb as neden dedi, yoksa aç değil misin? Musa a.s dedi ki; Evet açım ama, bu ha-zırlanan yemeğin şu kızların işine yardımımdan dolayı olmasından korkarım. Böyle bir yardımın karşılığını tüm dünya dolusu altınla de-ğişmeyen bir ailenin çocuğuyum ben dedi. Biz dinimiz gereği yaptı-ğımız hiçbir şeyi yer dolusu altına mukabil bile olsa satmayan bir ai-lenin üyesiyim. Dinim gereği bir şeyi sadece dinim gereği yaparım. Sadece Rabbimi razı etmek için yaparım dedi. Bunun üzerine Hz. Şuayb da ona dedi ki; "Hayır ey genç, bu onun karşılığı değildir, fakat bu benim ve atalarımın âdetidir, biz yemek hazırlar ve misafirimizi ağırlarız" dedi. O zaman Hz. Musa oturdu ve yedi.

Yani eğer ben müslüman olarak yapacağım bir şeyin karşı-lığında dünyalık elde etmek için sapar, sapıtırsam olmaz öyle şey di-yordu sanki değil

mi? Böyle yazıyordu Ebu Hazim. Eğer bu yüz dinar anlattığım şeylerin karşılığıysa, leş, kan ve domuz eti çaresizlik halin-de bundan daha helaldir. Çünkü Allah izin veriyor onlara. Yani benim durumumda olan herkese yüzer dinar gönderiyorsan ne âlâ değilse ben bunu kabul edemem diyordu.

Din bildiğinden dolayı, din anlattığından dolayı insanların kendilerine verecekleri hediyelere göz dikenlerin kulakları çınlasın. Allah için bu tür beklentilerden uzak bir hayat yaşayalım. İsteyeceklerimizi sadece Allah'tan isteyelim. O bizi herkesten güzel doyurur, bunu hiç bir zaman hatırımızdan çıkarmayalım inşallah.

7. "Rabbin için sabret."

İş karşıya intikal etti mi, durum karşıya ulaştı mı o zaman da Rabbin için sabret peygamberim! Rabbin için dayan! Rabbin için diren, sabret! Bıkma! Usanma peygamberim! Ama bunu da Rabbin için yap! Sabretmen de Rabbin için olsun! Yani çaresizliğinden dolayı de-ğil, insanlar hoş görsünler diye değil, "ne sabırlı adam!" desinler diye değil, Rabbin öyle istediği için yap. En'âm sûresinin bir âyet-i kerimesinde de bakın Rasulullah Efendimize şöyle deniyordu:

"Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalarına ve sıkıştırılmalara katlandılar. Allah'ın sözlerini değiştirecek yoktur, andolsun ki peygamberlerin haberi sana da geldi."
(En'âm 34)

Peygamberim, yalanlanan sadece sen değilsin! Senden önce de pek çok peygamberler yalanlanmıştır. Pek çok peygamberler de işkencelere maruz kalmışlardır. Hal böyleyken sana ne oluyor ey pey-gamberim, sen niye kendi kendini kahrediyorsun? Niye yalanladılar, dinlemediler, alaya alıyorlar diye mahvoluyorsun? Ne oluyor sana? Düşün ki senden önceki peygamberleri de yalanladılar, dalga geçtiler, ama onlar tüm yalanlamalara, tüm inkâr edişlere karşı göğüs gerdiler, sabrettiler, direndiler, dayandılar. Yani onlar hep öyle sabrettiler de bu sabırlarının sonunda onlara bizim yardımımız geldi. Yardımımız gelene kadar onlar sabrettiler. Bu peygamberler kendilerine yardımımız gelene kadar sabretmişler, dayanmışlar, direnmişler, yılmamışlar, durmamışlar, dönmemişler, yollarına devam etmişlerdir.

Öyleyse Allah'ın sözlerini değiştirecek yoktur. Yeryüzünde Al-lah'ın koyduğu yasalarını değiştirecek yoktur. Allah'ın kelimelerinde değişme olmaz. Burada Allah'ın kelimelerinden ve bu kelimelerin değişmeyeceğinden maksat, doğruyla yanlış, hakla bâtıl, imanla küfür, Allah yolu taraftarlarıyla şeytan yolu

taraftarları arasında süregelen savaşın kanunudur. Hakla bâtıl arasındaki çatışma yasasıdır. Allah'ın yeryüzünde koyduğu bu yasa hiç değişmeden devam etmektedir.

Bir de bu yasaya göre hak sahibi, iman sahibi, takva sahibi kimselerin bu konudaki sabırları, sadâkatleri, dirençleri ve Allah'a olan tevekkülleri ve güvenlerini ispat etmeleri için uzun bir süre imtihana tabi tutulmaları, çeşitli eleklerden geçirilmeleri gerekmektedir. Böylece bu denemelerden, bu potalardan geçirilirken hem istenmeyen cürufları atılacak, hem yüce hasletleri geliştirilecek, hem de en sonunda kazandıkları bu silâhlarla küfür cephesi karşısında dayanabilme ve zaferi elde edebilme noktasına geleceklerdir. İşte bu değişmeyen bir yasadır. Her dönemde Müslümanlar bu yasadan geçirileceklerdir. İşte bu yasa gereği yardıma ehil hale gelen Müslümanlara Allah'ın yardımı gelecektir. Yine bu yasaya göre Müslümanlar hiçbir zaman kendilerine düşeni yapmadıkları sürece kendilerine Allah'ın yardımı gelmeyecektir. Mü'minler kendilerini değiştirmedikleri sürece Allah onları asla değiştirmeyecektir. İşte Allah'ın kelimelerinde değişme olmaz ifadesinin mânâsı, anlayabildiğimiz kadarıyla budur.

Kâfirler iman cephesine karşı hep savaş açacaklar, kâfirler Müslümanlardan asla razı olmayacaklardır; bu bir yasadır. Allah yolunun yolcuları bu kâfirlerin tutumlarına karşı, yalanlamalarına karşı sabredecekler, yani her şeye rağmen Allah'ın dediğini yapmaya çalışacaklar, kulluktan vazgeçmeyecekler, yollarında, dâvâlarında şüpheye düşmeyecekler, yılgınlık göstermeyeceklerdir; bu da bir yasadır. Nihâyet onlara Allah'ın yardımı gelecektir, bu da bir yasadır. Tarih bo-yunca bu hep böyle olagelmiştir. Allah'ın yasalarını asla değiştirecek yoktur. Bu yasalara uygun hareket eden kullarına Allah'ın vaadettiği yardımı değiştirecek yoktur.

Ey Resûlüm, "Peki acaba bugün ben de Allah'ın istediği gibi sabretsem bana da gelir mi Allah'ın yardımı?" deme sakın. Veya "bugün bizler de sabretsek acaba Allah bize de yardım eder mi?" demeyin ey mü'minler! Elbette Allah'ın yardımı gelecektir. Çünkü Allah'ın kelimelerini, kanununu, düzenini bozacak, değiştirecek kimse yoktur. Değişme olmaz bu konuda. Dünküler sabredince nasıl Allah'ın yardımı gelmişse, sizler de sabrettiğiniz takdirde size de gelecektir.

Ama bakın burada deniliyor ki: ²h¬A².@«4 «t¬±"«I¬7«: bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz:

1. ***"Li ecli Rabbik"*** anlamınadır bu. Yani Rabbinden dolayı, Rabbin dedi, Rabbin istedi diye sabret peygamberim!

2. ***“Li emri Rabbik”*** anlamınadır. Yani Rabbinin emri olarak, Rabbinin fermanı olarak sabret!

3. ***“Li sevâbi Rabbik”*** demektir. Rabbinden sevap beklemekten kaynaklanarak, mükafatını, sonucunu sadece Rabbinden u-marak sabret peygamberim!

4. ***“Li Vaâdi Rabbik”*** Veya “Rabbinin vaadinden dolayı sabret!” mânâlarına gelecektir.

Peki nedir Allah’ın vaadi ki onun için sabredeceğiz? Allah’ın vaadi, bu dinin dünyada kemale erdirileceği, Müslümanların yeryüzüne hakim olacağı ve Allah’ın nûrunu tamamlayacağı konusundaki va-adidir. İşte bunun için sabredeceğiz. İşte bunun için her şart altında Allah’a kulluğa devam edeceğiz. İşte bunun için Rabbimizin istediğini icra konusunda direnecek, dayanacak ve döneklik yapmayacağız.

5. ***“Alâ taatihî ve ferâizihî fasbir.”*** Öyleyse ey peygamberim! Kesinlikle her şart altında Allah’ın senden istediği itaate ve senden istediği farzlara, vaciplere sabret. Onları yerine getirme konusunda asla yılgınlık gösterme.

6. Bir de ***“Ale’l ezâ ve’t-tekzib fasbir.”*** Bu ifade, eziyetlere ve yalanlamalara karşı sabret, dayan, diren mânâlarına gelmektedir.

Zaten sabır, tüm dünya alkışlasa da, tüm insanlar boyun büküp, emre âmâde olsalar da, ya da insanlar hep karşı gelip taş yağdırsalar da, tüm dünya düşman kesilse de kişinin durumunda değişiklik yapmamasıdır. Allah’a yaptığı kulluğun değişmemesidir. Her şeye rağmen kişinin sabredip Allah’a kulluğuna devam etmesidir sabır. Çünkü biz insanlar için değil, Allah için Müslümanız. Öyleyse insanlar için değil, Allah için kulluğumuza sabredecek ve devam edeceğiz. İşte burada bize de öğütlenen budur. İnsanlar toplansalar, onu tehdit etseler, veya ona kadın-kız verseler, onu paraya-pula, ikrama boğsalar da sabreden, direnen, dayanandır peygamber. Biz de öyle olmaya çalışacağız inşallah. Hiçbir tehdit, hiçbir satın alma taktiği bizi Rabbi-mizin istediği gibi yaşamaktan vazgeçirmemelidir.

Sen Rabbin için sabret peygamberim! Kâfirler bazen çok olacaklar, sabret! Müslümanlar meskenet içinde olabilirler, sabret! Gardiyanların işkencesi altında olacaksın, sabret! Ekmekleriniz ellerinizden alınacak, evlatlarınız öldürülecek, kızlarınız hayâsızlaştırılacak, inkârcılar, kâfirler galip gelebilecekler, sabret! Kurulu düzene başkaları hakim olabilecek, sabret! Bunların tamamı geçicidir unutma! Yani her şartta, her konumda, en uygunsuz

konumda bile, kişi Allah'ın de-diği kulluğu yapmaya devam ederek sabredecektir.

İşte sabır budur. Değilse boyun bükmek değildir sabır. "Ne ya-palım başka çaremiz yokmuş, kaderimiz böyleymiş" demek sabır değildir. Her şarta uyum sağlamak sabır değildir. Baskı karşısında yolundan dönüvermek sabır değil, zillettir. Sen sabret peygamberim, çünkü:

8-10. "Sur'a üflendiği vakit, işte o gün, inkârcılara kolay olmayan bir gündür."

Boru çalındığı zaman, sura üflendiğinde, yani birinci kıyamet koptuğunda, o gün gerçekten çok çetin, çok zorlu bir gündür. İnsanların zorlanacağı bir gündür o gün. Kâfirler için de hiç kolaylanmayacak bir zorluk vardır o gün için.

11-15. "Ey Muhammed! Tek olarak yaratıp, kendisine bol bol mal, çevresinde bulunan oğullar verdiğim ve nimetleri yaydıkça yaydığım o kimseyi Bana bırak. Bir de verdiğim nimetten artırmamı umar."

"Öyleyse sen şu yalnız olarak yarattığımı bana bırak peygamberim!" Bu ifade ilk gelen sûrelerde üç defa geçiyor, Rabbimiz bunu üç yerde söylüyor. Birisi Kalem sûresinde, birisi Müzzemmil sûresinde, ötekisi de işte burada geçiyor. "Şu yalnız olarak yarattığımı sen bana bırak peygamberim! Yani sen onu bana bırak ey peygamberim!"

Rasulullah bu noktada zorlanıyordu. Çünkü insanlar büyüktüler, insanlar müstekbirdiler, insanlar galiptiler. Allah'ın Resûlü'nü dinlemiyorlardı. Kabullenmiyorlardı İslâm'ı…Yola gelmiyorlardı… Onlara yaklaşılmıyordu bile, yanlarına varılamıyordu. Hatta bu dönemde Rasulullah yakınlarını eve çağırmıştı da, Ebu Leheb konuşmasına bile izin vermemişti. Derdini anlatmasına bile fırsat tanımamıştı. Allah diyor ki bakın: "Sen, o ve benzerlerini bana bırak peygamberim! Tak-ma sen onları kafana!"

Peki kim o? ~®G[¬&«: a²T«V«' ²w«8«: Şu yapayalnız yarattığımı, yapayalnız yaratılanı, yalnızca yarattığımı sen bana bırak. Bu iki anlama gelir:

Birincisi, adamın kendisine yöneliktir ve şöyledir: "Şu yapayalnız, hiçbir şeye mâlik olmayarak yarattığım kimseyi sen bana bırak peygamberim. Yani ana karnındayken, malı, mülkü, çevresi, kredisi, evi, barkı, hanımı, akrabası, çoluk-çocuğu, bilgisi, ilmi, irfanı, gücü, kuvveti olmadan yapayalnız, kendi başına yarattığım kimseyi sen ba-na bırak peygamberim."

Öyle değil mi ama? Ana rahmindeki durumunuzu bir düşünün. Basit bir kan pıhtısı, basit bir damla su. Eli yok, ayağı yok, aklı yok, fikri yok, gücü yok,

kuvveti yok… Varlığından bile haberdar olmayan, kendisini bile korumaktan aciz bir varlık değil miydiniz? Veya dünyaya geldiğiniz günü bir hatırlayın. Neyiniz vardı? Aklımız yoktu, bilgimiz yoktu, malımız, gücümüz, çevremiz, kredimiz yoktu. Hatta baba evinde bize ait bir odamız bile yoktu. Hiçbir şeysiz, yapayalnız, güçsüz, kuvvetsiz, bakışsız, görüşsüz, konuşmasız aciz bir varlıktık. "İşte öyle yarattığımı sen bana bırak peygamberim," diyor Allah.

Diğer bir anlayışa göre bu Cenab-ı Hakk'ın kendisine râci anlamına gelecektir. Yani "yapayalnız yarattığım, yaratma konusunda kimseye ihtiyacım olmadan, kimseyi yardıma çağırmadan yarattığım o kimseyi sen bana bırak peygamberim!" Allah bizi tek başına, kimseden yardım almadan yaratmıştır.

Bu hepimizi ilgilendiren bir tehdit unsurudur. Ne oluyor! Yapayalnızdık, kimsesizdik, hiçtik, bir şeyimiz yoktu. Allah da bizi var etmek için kimseye sormamış, danışmamış, kimseden yardım falan da almamış. Öyleyse ne bu hâlimiz, diyeceğiz. Kim tarafından yaratıldık? Kimlere minnet duygusu içindeyiz? Kimin ekmeğini yiyor, kimin kılıcını sallamaya çalışıyoruz? Kim var etti bizi? Kime kulluk ediyoruz? Ne bu hâlimiz? diyeceğiz. Şair şöyle diyor:

Hatırımdan çıkmasın uryan cihana geldiğin,
Nice kim geldin yine anın gibi gitmen gerek.

Yani dünyaya çırılçıplak geldiğini unutma! Ama nasıl geldiysen öyle git. Günâhsız geldin, aciz olduğunu bile bile geldin, malın-mülkün yoktu geldin, yine aynen öyle gitmeye çalış.

Allah, peygamber ve peygamber yolunun yolcularına burada diyor ki: "Sen onu bana bırak!" Ne özellikleri varmış bu kişinin? Neler vermiş Allah ona?

Mal-ı memdûdu varmış o kişinin. Böyle uzun uzadıya malı, mülkü, arazisi, çiftliği ve daha neleri, neleri vardı onun. Tüm bu sahip olduklarını ben verdim ona, diyor Rabbimiz.

Peki kim bu adam? Kimi anlatıyor Rabbimiz burada? İşte sen, ben, biz.... Tüm piyasadaki zenginler… Malları, mülkleri, paraları, pul-ları, arazileri, çiftlikleri, yazlıkları, kışlıkları bulunanlar. Uzun uzadıya mal-mülk sahipleri anlatılıyor. Bir düşünün 30 yıl önce neyimiz vardı? Bir beş yıl daha gidin, neyimiz vardı? Biraz daha ileri gidin, evimiz ol-madığı gibi evde bize ait bir bölümümüz bile yoktu. Neydik? Gücümüz neydi? Fırsatımız, imkânımız neydi? Paramız, pulumuz neydi? Diplomamız, statümüz neydi? Şimdi kendimizde ne görüyoruz? Yokluğu ne çabuk unutuyoruz?

Eğer şu anda sen adamsan ve bütün bu imkânlara sahipsen, unutma ki bütün bunları sana Allah verdi ve seni adam eden de Allah'tır. Şu anda aklım var diyorsan, onu sana veren Allah'tır. Şu anda malım var, atım, arabam var diyorsan onu sana veren O'dur. Ekonomik gücüm, siyasal gücüm, diplomam, doktoram var diyorsan bunları da sana veren O'dur. Sahip olduğun, benim dediğin neyin varsa hepsini sana veren O'dur. Bağın, bahçenin, evin, barkın, dükkânın, tezgâhın, paranın, pulun, çoluk-çocuğun sahibi kendiniz zannetmeyin. Hocalığımızın, bilgimizin, tecrübemizin, çevremizin, kredimizin sahibi biziz zannetmeyelim. Bunların tümünü bize veren Allah'tır, bunu hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmayalım.

Kelimesi, ***"Kesîra"*** demektir. Yani daima, sürekli, kesintisiz, ay be ay geliri gelen demektir. Yapayalnız yarattım, tuttum ona mal verdim, ben verdim onu! Ay be ay gelen o gelirini takdir eden benim. Niye unutuyor bunu? Niye unutuyor da bana kafa tutmaya kalkışıyor bu nankör insan?

Sonra ortada gezip dolaşan evlatlar, çocuklar verdim ona. Üç tane, beş tane, on üç tane çocuk verdim ona. Bunlar söylenince bu kim? denecektir o zaman. Bu kimsenin Halid Bin Velid'in babası Velid bin Muğire veya başka birisi olduğunu söylemişler. Ama bizler de öyle değil miyiz? Allah bize de çoluk-çocuk vermedi mi? Bizim malımızı, mülkümüzü de Allah vermedi mi? Bizi de Allah adam etmedi mi? Biz kendimiz mi bulduk bu sahip olduklarımızı? Öyleyse burada anlatılan o dönemde onlar olabilir ama bu dönemde de biziz. Başka ne vermiş Allah ona?

"Bir de ona döşedim de döşedim," diyor Rabbimiz. Yani ona fırsat, güç, kuvvet, akıl, şan, şeref, makam, mevki, riyaset, saltanat verdim. Sahip olduğumuz tüm imkânlarımızı, tüm fırsatlarımızı veren Allah'tır. Eğer şu anda bu sûreyi size ben anlatıyorsam bu fırsatı da bana veren Allah'tır. Öyleyse bu ne benim üstünlüğüm, ne de sizin al-çaklığınız anlamına gelmeyecektir. Allah'ın bana verdiği imkanla şu anda bunları size anlatıyorum. Yine sizler de Allah'ın size lütfettiği im-kânlarla şu anda beni dinliyorsunuz. Ben o kişiye fırsat ve imkân verdim de:

"Sonra da bu nankör insan tamah eder ki, Allah ona daha da versin." Bu verdiklerine daha da ziyâde edilsin ister. Daha çok verilsin, daha fazla verilsin ister. Yâni öyle hırslı, öyle bencil ve harîs ki, her şey kendisinin olsun ister. Her şey kendisine verilsin ister. Hep ik-rama boğulan kendisi olsun, hep cennete gidecek olan kendisi olsun, ya da daha çok malı mülkü, imkânı, fırsatının olmasını ister. 300'le yaşarken 500'e doymaz, 500'le yaşarken 10.000'e doymaz. Yâni doyumsuzdur adam. Doyumsuz olduğu için hep kendisine artırılmasından yanadır. Ama hayır hayır, mümkün değil:

16. “Hayır; hayır; çünkü o, Bizim âyetlerimize karşı son derece inatçıdır. Onu sarp bir yokuşa sardıracağım.”

Onu sarp bir yokuşa sardıracağım, çünkü o bizim âyetlerimize karşı pek inatkâr davranıyor. Arkadaşlar, buradaki ***“Âyâtinâ”*** dan maksat:

a. Kur’an-ı Kerîm’idir. Yâni bizim kendisine hayat programı olarak gönderdiğimiz kitabımızın âyetlerine karşı pek inatçı davranıyor. Kitaba karşı eyvallahsız davranıyor, müstekbir davranıyor.

b. Bir hak olan hakikat olan her şeydir. Bizden gelen her hakka karşı vurdumduymaz davranıyor.

c. Ya da burada anlatılan kulluk örneği Rasulullah efendimizdir. Ona karşı da inatçı davranıyor. Peygamberin örnekliğini reddediyor. Kullukta peygamber modeline yanaşmıyor. Peygamberi tanıma ve peygamber gibi olma, peygamber gibi yaşama konusunda pek inatçı davranıyor. Hakka istinat etmeyen imanın devamcısı anlamına inatçı davranıyor bu adam...Yâni öyle bir tavır içinde ki adam, âyet ne derse desin, Kur’an ne derse desin, o bildiğini okuyor. Kur’an ne derse desin, Rasulullah ne derse desin o bildiğini yapmaya devam ediyor. Kitaba rağmen, Peygambere rağmen o kendi kendine yol bulmaya çalışıyor. Kitabı ve peygamberi yok farz ediyor, gelmemiş sayıyor. Kitaba ve peygambere müracaat etmeden de bir hayat yaşayabileceğine inanıyor. Kitapsız ve peygambersiz hayatını düzenlemeden yana bir tavır sergiliyor. Kitabı ve peygamberi tanımadan hayatını sürdürme konusunda inatkâr davranıyor. Ama böyle kitabı ve peygamberi tanımadan da hayatını sürdürebileceğini zanneden kişiye Allah diyor ki bakın:

Ama biz onu sarp bir yokuşa, dimdik bir yokuşa sardıracağız! “Saûd”, zor bir yokuş, çetin bir geçit demektir veya cehennemde bir dağ demektir.

Rabbimiz diyor ki onları zor bir yokuşa süreceğim, yollarını zorlaştıracağım onların. Cennet yolunda yürümeyi, İslâm yolunda yü-rümeyi, kulluk yolunda yürümeyi onlara zorlaştıracak, İslâm’dan ve Müslümanca bir hayattan nefret ettirecek ve küfür yolunu ona kolay getirecektir. Nitekim En’âm sûresinde de bu konu şöyle anlatılıyordu:

“Allah kimi doğru yola koymak isterse onun kalbini İslâmiyet’e açar, kimi de saptırmak isterse, göğe yükseliyormuş gibi, kalbini dar ve sıkıntılı kılar. Allah böylece, inanmayanları küfür bataklığında bırakır.”
(En’âm 125)

Kalpleri İslâm'a açılan, İslâm yolu kolaylaştırılan müminlere karşılık kimilerinin kalbi de İslâm'a kapatılmaktadır. Allah kimi de saptırmak, dalâlette bırakmak isterse, adam kendisi dalâleti tercih eder Allah da onu dalâlette bırakmak isterse birinci insanın zıddına onu göğsünü o kadar daraltır ki, o kadar sıkıntılara sokar ki sanki gökyüzüne yükseliyormuş gibi içinde büyük darlık hisseder.

Sapıtmak isteyen, saptırmak isteyen kimselerin kalplerinde de öyle bir darlık, öyle bir huzursuzluk yaratır ki Allah, sanki bir ağaca değil dağa değil de gökyüzüne tırmanıyormuşçasına sıkıntı ve isteksizlik hisseder. Gönlünü İslâm'dan ve kulluktan soğutuverir Allah onun. Hoşlanmaz Allah'tan, hoşlanmaz peygamberden, nefret eder ki-taptan, sevmez namazı, beğenmez tesettürü, rahat değildir İslâm'-dan, idama gidiş bilir mescide gidişi. Ve bunlar zorlaştırılırken tüm gü-nâhlar, tüm kötülükler de kolay hale getirilecektir onun için.

Demek ki yolun zorluğu o yolun fıtrata ters olmasındandır. Al-lah fıtratına uygun olmayan zor bir yola giren kimseye bu yolu kolaylaştırarak onun cehenneme yuvarlanmasına imkân sağlıyor.

Yine burada zorlaştırılacak olan önceki müminlerin zıddına ha-yatlarının, rızıklarının hayat programlarının zorlaştırılmasıdır. Tâ-hâ sûresinde bu husus şöyle anlatılır:

"Benim Kitabımdan yüz çeviren bilsin ki onun dar bir geçimi olur ve kıyamet günü de onu kör olarak haşr ederiz."
(Tâ-hâ 124)

18-23. "Çünkü o, düşündü, ölçtü biçti; Canı çıkası, ne biçim ölçüp biçti! Canı çıkası; sonra yine ne biçim ölçüp biçti! Sonra baktı; Sonra kaşlarını çattı, suratını astı; Sonra da sırt çevirip büyüklük tasladı."

Evet bak ki o, ölçtü, biçti. Düşünüp taşındı, ölçüp biçti. Geberesi, kahrolası nasıl da ölçüp biçti! nasıl da becerdi bunu! Nasıl da taktir etti?

Bu «r²[«6 nin iki mânâsı var:
a. Bir taaccüp mânâsı var. Nasıl da yaptı bunu, nasıl da ölçüp biçti böyle, anlamına.

b. Bir de inkâr mânâsı var. Keşke yapmasaydı! Keşke böyle ölçüp biçmeseydi! gibi bir anlamı var.

Evet inkârla birlikte bir şaşkınlık ifadesi var. Peygamberin sözünün böyle olduğunu nereden buldu bu hain? Nasıl da yakıştırdı bunu ona? Kur’an hakkında nasıl da böyle bir yakıştırmada bulundu? Rasulullah’ın ağzından Kur’an’ı dinleyen bu alçak nasıl da düşündü Kur’an hakkında bu sözü? Nasıl da yakıştırdı Kur’an’a bu dediğini?

Müslümanlara da bugün insanlar öyle acayip ithamlarda bulunuyorlar ki, bütün bunları nereden bulduklarına, nasıl bulduklarına şaşıyoruz. İnsan bin yıl düşünse bulamaz bunları. Nereden bulup ya-kıştırıyorlar, bunu anlamak gerçekten mümkün değil. Meselâ bir Müs-lümana aynı anda hem Vahhabî, hem de İrancı diyorlar. Bunu söyleyebiliyorlar bir Müslüman hakkında. Bunu nasıl diyebiliyorlar?! Nerden çıkarıyorlar bunu? Halbuki yeryüzündeki bütün insanlar birleşse, bir adamı, aynı anda hem Vahhabî, hem de İrancı yapamazlar. Bunlar birbirlerine zıt şeylerdir. Birbirine taban tabana iki zıt fikirdir bunlar. Bir adamı bir kazana atsalar, kırk yıl kaynatsalar yinede onu hem Vah-habî hem de İrancı yapamazsınız. Bunu nasıl diyebiliyorlar? Nasıl ya-kıştırabiliyorlar? Nasıl ve nereden düşünüp bulabiliyorlar? Gerçekten anlamak mümkün değildir.

Veya meselâ diyorlar ki bir Müslümana, “bu adam Kur’an’cıdır ama fıkha karşıdır. Bu adam Kur’an’cıdır ama sünnete karşıdır.” Veya, “bu adam Kur’an-sünnet diyor ama mezhebe karşıdır.” Bunu nasıl diyebiliyorlar, anlamak mümkün değildir. Düşünebiliyor musunuz? Bir adam hem Kur’an’cı olacak, Kur’an’ı savunacak, hem de sünneti inkârcı olacak, bu kesinlikle mümkün değildir. Eşyanın tabiatına terstir bu. Çünkü Kur’an bizzat sünneti emrederken veya sünnet bizzat Kur’-an’ı emrederken birine sahip olduğunu iddia eden kişi diğerine ilgisiz kalacak. Veya bir adam hem Kur’an’cı olacak, hem de İmam Ebu Ha-nife’yi ve fıkhını reddedecek, veya fıkıh peşinde giderken Kur’an’a sırt çevirecek, mümkün değildir bu aslında. Eşyanın tabiatına aykırıdır bu. Ama bakın bunu şeytan yaptırıyor. Şeytan düşündürüyor, bulduruyor bunu insanlara ve insanlar bugün birileri hakkında bu tür iddialarda bulunabiliyorlar. Allah diyor ki bakın:

“Kahrolası nasıl da becerebildi bunu? Nasıl da düşünebildi bu-nu hain!” Meseleye bir açıdan bir baktı, döndü bir başka açıdan bir daha baktı, döndü bir başka açıdan bir daha baktı. Bir öyle ölçtü biçti, bir böyle ölçtü biçti, sonra «h«P«9 Åv$ baktı, bakındı. Çevresine şöyle bir göz attı, ya da çevresinin tepkisini ayarladı, nezaret etti, sonra «h«K«"«: «j«A«2 Åv$ Sonra ekşidi, buruştu ve surat astı. Aslında hamlık yaptı demektir bu "basar" kelimesi. Yani vaktinden evvel kokmuş ham koruk gibi ekşidi ve surat astı. Sonra, «h«A²U«B²,!«: «h«"²(Ï! Åv$ Ardını, arkasını, sırtını, ensesini döndü ve büyüklendi, müstekbir davrandı.

Anlıyoruz ki kibirlenmek imana en büyük engeldir. Allah'a, Al-lah'ın dinine, Allah'ın elçilerine karşı Müstekbir davrananlar asla iman edemezler. Her bir küfrün arkasında yatan en büyük sebep kibirdir.

'Kibir', büyüklenmek, ululuk ve büyüklük taslamak, böbürlen-mek, kendini ulaşılmaz görmek anlamlarına gelir. Kendini başkaların-dan üstün görüp, onları aşağılamaya, onlara hakaret etmeye de kibir denir. Yine, inanmayanların kendilerini büyük ve üstün görerek, Al-lah'a ihtiyaçlarının olmadığını sanarak veya Allah'ın karşısında boyun eğmeyi gururlarına yedirmeyerek inanmamaya da kibir denilmektedir.
'Kibir', Haktan yüz çevirmek, onu reddetmek; insanları hakir görmek-tir. O öyle bir duygudur ki onunla kişi övünmeyi yalnızca kendine ya-kıştırır. Bunun için insan kendini herkesten daha büyük görür. En bü-yük kibir, hakkı kabul etmekten yüz çevirmek, Allah'a ibadeti kendine yakıştırmamaktır. Allah'a karşı kibir göstermek küfürdür. Çünkü böyle biri Allah'a itaat etmemekte ve O'nun emrini reddetmektedir. Allah'ın emrini alaylı bir şekilde reddeden kimse kâfir olur. Bir kimse kibirlene-rek değil de nefsine aldanarak, ya da unutarak günah işlerse ona da âsi denir. 'Kibir', şeytanî bir anlayış ve sıfattır.

Kur'an-ı Kerim, Rabbine karşı büyüklük taslayanların kibirlerini daha çok 'istikbar etme-büyüklük taslama' kavramıyla anlatılmaktadır.
Küfür ve inkârın en önemli sebebi kibirdir. İçerisinde kibir olan kimse, kendini çok büyük gördüğünden, ne bir peygambere, ne de onun an-lattığı gerçeklere kulak asmaz. O peygamberi ve getirdiği gerçekleri kendinden aşağı görür. Hatta kimileri, Allah'tan bahsedildiği zaman, O'na karşı bile kibirlenir, O'na ve tehditlerine aldırmaz, O'na ihtiyaç duymaz, O'nun önünde eğilmeyi; kendi hevası (aşırı istekleri) durur-ken, Allah'ın emirlerine uymayı gururuna yedirmez ve karşı çıkar. Bu tipik huy, bütün inkârcıların huyudur.

Peygamberimiz (sav) mü'minleri bu hadis (kötü) huydan sakındırmıştır. Bu kötü huy, insanı ibadetten alıkor. İyilik düşüncesini öl-dürür. Diğer insanlara karşı haksızlık yapmaya sevk eder. İnsanlara ait hakların kaybolmasına sebep olur. Kardeşlik duygularını öldürür. Adaleti yok eder. İnsanlar arasında düşmanlık ve hasımlık duygularını artırır. En önemlisi, Allah'a teslimiyetin önünde en büyük engeldir. Al-lah karşısında kendini kul ve zelil (en aşağı bir konumda) göre insan; O Allah'ın büyüklüğüne teslim olur ve O'nun çizdiği sınırları aşmaz.

Peygamberimiz buyuruyor ki: "Kalbinde zerre kadar iman bu-lunan kimse cehenneme girmez. Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse de cennete giremez." (Ebu Davud, Libas/Hadis no: 4091, 4/59. Müslim, İman/147, Hadis no: 91, 1/93. A. b. Hanbel, 1/399, 451. Nak. el-Kibru ve'l Mütekebbirûn, s: 20)

“Allah (cc) bana; ‘Alçak gönüllü olun, öyle ki kimse kimseye zulmetmesin, kimse kimseye karşı böbürlenmesin’, diye vahyetti.” (Ebu Davud, Edeb/Hadis no: 4895, 4/274)

Kişinin güzel giyinmesi, İslâm’a uygun süslenmesi, çevresinin düzenli olması, hatta pahalı eşya kullanması kibir değildir. Kibir, hakkı ortadan kaldırmak, halkı aşağılamak ve kendini üstün görmektir. (Ebu Davud, Libas/Hadis no: 4092, 4/59)

Evet, aslında kavradı Rasulullah Efendimizin okuduklarını da, anladığı haktan yüz çevirip iraz etti. Yani meseleyi bildi, anladı ama etrafı izin vermedi. Peygamberin yanından çıktığı zaman: “Ne oldu? Ne anladın? Nedir bu Muhammed’in okuduklarının aslı? Ne yapalım bunun karşısında? Senin fikrin nedir?” diye sorduklarında Peygamberin okuduğu Kur’an âyetlerinden etkilenen Velid bin Muğire: “Salıverelim bu adamı! Dokunmayalım, salıverelim kendi haline ve sonucunu bekleyelim. Bunu kendi haline bir bırakalım, çünkü vallahi ben şiirin âlâsını tanırım, bu Muhammed’in dedikleri şiir değil! İçinizde benim kadar şiirden anlayanınız yoktur, vallahi bunun okuduklarının şiirle ilgisi yoktur. Ben sihiri, kehâneti de bilirim, vallahi Muhammed’in okuduklarının bunlarla da ilgisi yoktur. Vallahi ben görüyorum ki bu adam deli değil, aklı başında, ne dediğinin farkında. En iyisi mi bana kalırsa salıverin onu kendi başına. Sonara bekleyip bakalım, eğer Arap buna galip gelirse, tamam işi biter. Siz de kurtulmuş olursunuz. Yok eğer bu Araba galip gelirse, o zaman şeref sizin olur” dedi.

Ebu Cehil, o cehlin, cehaletin babası, Peygamberin okuduğu Kur’an âyetlerinden onun da etkilendiğini anladı. Hemen ona hediyeler takdim ederek şeytanlık yaptı. “Hayır hayır, olmaz öyle şey! Ona ve okuduğu şeye bir ad koyacaksın ve bunu çevreye ilân edeceksin! Bir şeyler demen lâzım buna! Bir şeyler yakıştırman lazım” diyerek hediyelere boğdu onu, o da düşünüp taşınıp ilân ediverdi. Ne diyelim buna? Kehanet desek olmaz. Şiir desek tutmaz. Sihir desek hiç ilgisi yok. Şunu bunu desek olmaz. Bu akıllıydı ya, düşündü, taşındı, ölçtü, biçti. Diyecek bir tek şey buldu, dediler ki, dedi ki: Bu Kuran başka değil ancak:

24-25. “Bu sadece öğretile gelen bir sihirdir. Bu Kur’an yalnızca bir insan sözüdür” dedi.”

Öteden beri ehlinden ehline tâlim edile gelen, öğretilegelen bir sihir, dediler. Ya da diğer şiirlere, diğer sihirlere benzemeyen, onlardan ayrı, onlardan üstün bir sihirdir, dediler.

Hani Emperyalizmin sömürgeci uyduruğu olarak anlatılır. Afrika'ya bir uçak düşmüş, toplanmışlar başına, ne olduğunu düşünmüşler, taşınmışlar. Epey tartışmışlar, konuşmuşlar ve en sonunda demişler ki: "Galiba bu iki yüz senelik kart bir sinektir. Başka olmaz demişler bu olsa olsa yaşlanmış bir sinektir."

Ya da bir merkep gelmiş köyün birine de, bu ne ki acaba? diye düşünmüşler, tartışmışlar. Sonra görmüş geçirmiş bir adamı çağırmışlar, demişler ki: "İçimizde en yaşlı, en tecrübeli sensin, bir bak ba-kalım bu nedir?" Adam şöyle bakmış, bakmış ve: "Bu olsa olsa tavşanların kart babasıdır. Galiba, kelle kulak fazlaca büyümüş, bu yaşlı bir tavşandır" demiş.

Bunların Kur'an'a yakıştırdıkları da bunlardan farksız. Allah'ın Resûlü'nden Kur'an dinliyorlar ve diyorlar ki: "Bu insan sözünden başka bir şey değildir." ¬h«L«A²7! "²Y«5 ÒË! ³~«H´; ²–Ë! diyorlar.

Evet burada böyle düşünen, taşınan, ekşiyen, buruşan bir adamdan bahsediliyor. Bu Velid Bin Muğıre olabilir, Ebu Cehil olabilir, Ebu Leheb de olabilir. Rivâyetlere göre bunlardan biri olabilir, ama kıyamete kadar gelecek insanlar içinden Kur'an-ı Kerîm'e karşı aynı tavrı sergileyenler olabilecektir. Yani bu kişinin adı önemli değil, yolu, tipi ve karakteri önemlidir. Allah bu âyetleriyle bize şöyle buyurur: "Ey kullarım! Bakın ki vahiy karşısında şöyle şöyle davrananlar var. Bir baksanıza malım, mülküm, gücüm, kuvvetim, saltanatım, çoluk-ço-cuğum, işim, aşım var diye Kur'an'a karşı şu adamın tutumuna bir ba-kın!"

Peygamber karşısında bir insan var. Kur'an karşısında, Kur'an okuyan peygamber karşısında bir insan var. Kendisine Kur'an arz edi-len, Allah'ın âyetleriyle karşı karşıya gelmiş bir adam. Onu duyuyor, onun okuduğu âyetleri işitiyor, anlıyor o adam. Duyduktan, dinledikten ve anladıktan sonra kaşlarını çatıyor, suratını asıyor, ölçüp biçiyor. Düşünüyor, taşınıyor, hakikat olduğunu anlıyor ama reddetmesi gerektiğine karar veriyor. Çünkü müstekbir birisi bu adam. Allah'ın âyetlerine karşı kibirli davranıyor. Allah yasalarına ihtiyacı yok. Çünkü a-damın tıkırı yerinde. Mal-mülk, makam sahibi... Çoluk-çocuk sahibi, çevresi, kredisi vardı. Planlar kuruyor, nasıl reddetsem acaba? diyor ve sonunda iftirayı basıyor.

"Bu öteden beri tâlim edile gelen, nesilden nesle aktarıla gelen bir sihirden başkası değildir. Bu, bir insan sözünden başkası değildir" diyor.

Evet hainler dün de bugün de Allah'ın âyetlerine sihir, insan sözü diyorlar, ama buna kendileri de inanmıyorlar. Bu yalanlarına as-lında kendileri de inanmış değildir. Çünkü eğer bu sihirse, eğer bu in-san sözüyse üstünde durmamaları gerekiyordu değil mi bu kadar? Eğer bu bir insan sözüyse bırakıverselerdi, insanın biri de böyle konuşsaydı! Rasulullah'a mecnun dediler,

deli dediler; peki hangi deliden korkmuşlardı bu güne kadar? Şimdiye kadar hangi deliye bu kadar tedbir almışlardı? Veya hangi delinin arkasına bu kadar insan düşmüştü bu güne kadar? Bir adam çıkıyor, eline aldığı Allah'ın kitabını göstererek "taşa tapınmayın, Allah'a tapının!" diye bağırıyor ve hemen "meczup bu adam" diyorlar. Peki meczupsa niye bu kadar korkuyorsunuz ondan? Niye bu kadar tedbir almaya çalışıyorsunuz? Bırakın bir deli de böyle söylesin! Hayır, adamlar bu işin farkındalar. Deli diyorlar, mecnun diyorlar, sihirbaz diyorlar ama dediklerine kendileri de inanmıyor.

Evet Allah'ın kitabına bir beşer sözü dediler. Peki ya biz ne di-yoruz Kur'an'a? Birilerinin sözünü dinliyoruz, bu anne diyoruz, bu baba diyoruz, bu âmir, bu müdür, bu bakan, bu başkan, efendi, şeyh di-yoruz ve sevdiğimizden ötürü dinliyor ve ona itaat ediyoruz. Arzularını yerine getiriyor, yasalarını uyguluyor, elimizden kitaplarını, tâlimatlarını düşürmüyoruz. Peki ya Allah sözünü okumaya dinlemeye niye ya-naşmıyoruz? Bu Allah korusun da bizim toplumun umumî bir belâsı. Bakın bu tavır içinde olanlara Allah ne diyor:

26-30. "İşte bu adamı yakıcı bir ateşe yaslayacağım. Yakıcı ateşin ne olduğunu sen nerden bilirsin? O, ne geri bırakır ne de azaptan vazgeçer. İnsanın derisini kavurur; orada on dokuz bekçi vardır."

Rabbimiz, "bu alçak madem öyle dedi, madem öyle anladı, madem ki Kur'an'a karşı öyle bir tavır takındı, ben de onu Sakara yaslayacağım!" diyor. Sakarın ne olduğunu Allah söyleyeceği için biz söylemiyoruz. Ama şu kadar söyleyelim, Sakar, Kur'an'da cehennemin isimlerinden biridir. Nar, Cahîm, Hutame, Haviye gibi cehennemin isimlerinden biridir. Sen Sakarın ne demek olduğunu nerden bileceksin? İfadesinin, dinleyin, size onu ben anlatayım anlamına geldiğini biliyoruz. Dinleyin onun ne olduğunu ben anlatayım: Neymiş o Sakar?

O öyle bir yer, öyle bir ateş ki, ne geri bırakır ne de azabından vazgeçer. Yani o ateş ne öldürür, ne de diriltir. Ne öldürür ne de bırakır. A'lâ sûresinde şöyle denir:

"O, orada ne ölecektir ne de dirilecektir."
(A'lâ 13)

Orada ne ölebilecekler ne de yaşayabilecekler. Buna ne yaşamak denir, ne de ölmek. Ne ölüp kurtulacaklar, ne de doğru dürüst insan gibi yaşayabilecekler. Ölümü temenni ettiren bir azabın içinde, ama ölümü de bulamadan ebediyen kalmak ve unutulmak. Onlar için bu azaptan kurtaracak ölüm yoktur. Sonsuza dek ölümü temenni ettirecek bu azabın içinde kalacaklar.

Orada, ateşin içinde ölmek de yok, insan gibi yaşamak ta yok. Ölmek olmadığı gibi yaşamak ta yok. Böyle ölümle yaşamak arası kö-tü bir durum. Üstelik pislik taraftarları, dünyada da kolayı değil zoru tercih etmişlerdi. Kâfirlik gerçekten çok zor. Hani "takıl bana ve hayatını yaşa!" derler ya, işte böyle dünyada yaşadıkları pis bir hayatın so-nunda takılacak azaba, ama yaşamak yok. Deniliyor ki adamın canı boğazına gelecek, ne çıkacak, ne de geri gelecekmiş. Ne ölebiliyor, ne de kurtulabiliyor, işte böyle bir şey. Zaten insan da günâh mahalli, günâh makamıdır.

O ateş bir şey bırakmaz, adamın suyunu çıkarır ama işi bi-tirmez. İnsanı insanlıktan çıkarır ama tamamen de öldürmez. Yandı, kül oldu, bitti tamam, onu salıvereyim demeyen bir ateştir o.

İnsanın derisini soyan, insanı insanlıktan çıkaran, insana susamış, insana doymayan, insansamış bir ateş. Hani susamak, veya çaysamak var ya, işte aynen onun gibi insansamış, insana susamış, insana doymayan, "aman gelsin! aman gelsin!" diyen bir ateştir o.

Bir de onun üzerinde on dokuz vardır. Son dönemlerde insanlardan kimilerini şeytan saptırdı da, Allah korusun peygamberlik iddiasında bile bulundular. Bunlar bu on dokuzun Kur'an'ın merkezi bir makam olduğunu bulmaya çalıştılar. Her şeyi bu on dokuzla çözmeye çalıştılar. 19 mûcizesi, 19 gerçeği filan diye her şeyi buna bina etmeye, her şey işte buradadır demeye getirdiler. Efendim besmele 19 harfmiş, Kur'an'daki bütün sûrelerin sayısı 19'un bilmem kaç katıymış, sûrelerdeki kelimelerin sayısı 19'un kaçta kaçıymış, âyetlerin sayısı şöyleymiş gibi bir 19'lamadan yana oldular. Sanki Kur'an 19'u anlatmak için gelmiş, Kur'an sadece bir grafik ya da işte logaritma kitabıymış gibi ısrarla bunu gündeme getirmeye çalıştılar.

Bu bâtıl, bunu anladık. Çünkü Kur'an hiçbir zaman bir matematik, fizik, logaritma öğreten bir kitap değildir. Kur'an, kulluk kitabıdır, bize kulluğumuzu anlatmak için gelmiştir.

Tamam bunu anladık ta peki burada anlatılan 19 ne? Ne anlatıyor Rabbimiz burada? Nasıl anlayacağız bu 19'u? Hucurât sûresinde Allah şöyle buyurur:

"Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi şüphesiz onlar için daha iyi olurdu."
(Hucurât 5)

Evet eğer onlar birazcık sabretselerdi de sen onlara çıksaydın onlar için daha hayırlı olurdu. İnsanlar nedense sabretmiyorlar ve ora-da duruyorlar. Sanki

Kur’an bitti, sanki vahiy bitti. Halbuki biraz devam ediverseler anlayacaklar. Biraz devam ediverseler anlatacak Rabbimiz bunu ama öyle değil. Kafayı takıyorlar bir âyete ve onu onunla çözmeye, onu sadece onunla anlamaya çalışıyorlar. Sanki Kur’an’da bir tek «h«L«2 «}«Q²K¬# _«Z²[«V«2 âyeti var, başka âyet yok. Orada din, vahiy, Kur’an, mesaj bitti zannediyorlar ve onu onunla çözmeye çalışıyorlar. Bu çok yanlıştır. Kur’an’ı Kur’an’la anlamaya, sünnetle anlamaya çalışacağız. Bir âyeti öteki âyetlerle anlamaya çalışacağız. Binaenaleyh buradaki 19’u on dokuzla anlamaya çalışmanın anlamı yoktur. 19 mu dedi Allah? Buna aynen inanalım ve geçelim, bakalım Allah bunu devamında nasıl anlatacak? Bir devam edelim okumaya, bakalım ne gelecek? Bakın âyetin devamında Rabbimiz şöyle buyuruyor:

31. “Cehennemin bekçilerini yalnız meleklerden kılmışızdır. Sayılarını bildirmekle de, ancak inkâr edenlerin denenmesini ve kendilerine kitap verilenlerin kesin bilgi edinmesini ve inananların da imanlarının artmasını sağladık. Kendilerine kitap verilenler ve inananlar şüpheye düşmesinler. Kalplerinde hastalık bulunanlar ve inkârcılar: “Allah bu misalle neyi murad etti?” desinler. İşte Allah, böylece, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola eriştirir. Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilmez. Bu, insanoğluna bir öğütten ibarettir.”

Bir kere neymiş bu on dokuz? Bu, on dokuz melekmiş, bunu anladık. Allah cehennem sohbetçilerini meleklerden yapmıştır.

Sonra yine anlıyoruz ki, Rabbimiz bu on dokuz sayısını bize fitne, yani imtihan vesilesi kıldı, fitne konusu yaptı. Hangi konuda imtihan konusu kılınmış bu 19 sayısı? Az diye mi, çok diye mi? Bu kadarcık melekle ne yapılabilir? Ne yapılamaz diye mi? İşte bunu, bu sayıyı kâfirlere bir imtihan vesilesi yaptık, bir azap vesilesi yaptık deniyor. Nitekim Tahrim sûresinde de şöyle deniyordu:

“O cehennemin üzerinde, Allah’ın kendilerine ver-diği emirlere baş kaldırmayan, kendilerine buyurulanları yerine getiren pek şedit melekler vardır.”

(Tahrim 6)

İşte böyle şedit diye tarif olunan, reisleri de Mâlik olan meleklerdir bunlar. Bunlar cehennemin görevlileridir. Bunların iddetleri, sayıları, âdetleri «h«L«2 «}«Q²K¬# olduğu, on dokuz olduğu da açıktır. İşte burada anlatılan budur. Cehennemin 19 görevlisi, ğılâz, şidât meleği varmış. İşte mesele bu. İşte anlatılan bu. On dokuz Melek. Ama on dokuz çift mi, tek mi? Yoksa on dokuz grup melek mi, on dokuz tip melek mi? Yoksa on dokuz görev mahalli olan melek mi, onu bilmeyiz. Bilmemiz de mümkün değildir zaten. Böyle gaybî bir konuda bunun dışında Rabbimizden bir açıklama gelmemişse, o zaman aynen Rab-bimizin haber verdiği kadar iman eder ve teslimiyet arzederiz.

Âyetin bundan sonraki bölümünde Allah bunu niye kâfirlere imtihan vesilesi kıldığını anlatmaya devam edecek. İnsanlar Rabblerinin haber verdiği bu sayıyı kabul ediverseler tamam, imtihanı kaza-nacaklar ama kâfirler ve kalplerinde hastalık bulunanlar buna inan-mayarak kaybettiler. Böylece Allah'ın haber verdiği gaybî bir konuya iman etmeyenlerin, verdikleri haberler konusunda Allah'a itimat etme-yenlerin küfrü ve inkârı açığa çıkarılırken, mü'minlerin de imanları ve teslimiyetleri açığa çıkarılıyor. Bakın Rabbimiz diyor ki:

Rabbimiz, ehl-i kitap da böylece daha bir yakîn kesb etsinler, daha bir yakîn kazansınlar ve Kur'an'a daha bir yakın sarılsınlar diye bunu söyledik diyor. Peki acaba bununla ehl-i kitap nasıl bir yakîn kazanacak?

1. Birincisi, çünkü biz Tevrat'ta da bunu demiştik, İncil'de de bunun aynısını söylemiştik. İncili ve Tevrat'ı tanıyan, İncil ve Tevrat'a inanan bu ehl-i kitabın bunu hemen bilmeleri, derhal anlamaları ve derhal kendi ellerindekini gönderen kaynaktan gelen bu son kitaba iman etmeleri gerekirdi. Bu kitap konusunda yakîn sahibi olmaları gerekirdi.

2. Tevrat ve İncil onlara, Allah dediyse tamam kesindir! Allah ne demişse tamam doğrudur! Allah'tan gelen doğrudur! demeleri gerektiğini öğretiyordu. Çünkü Tevrat'a ve İncil'e iman ettiklerini söyleyen bu insanların ehl-i kitap olarak Allah'ın vahiy gönderdiğini, bilmedikleri şeyleri kendilerine Allah'ın öğrettiğini bilmeleri gerekiyordu. Dün kendilerine dediklerime inandıklarını iddia eden bu insanlar, şimdi de ben on dokuz dediysem yakînen anlayıversinler, diyor Allah.

3. Ya da ehl-i kitap, kendi kitaplarıyla yakîn tanışıklıklarından dolayı, böyle peygamberin kendi kendine bilemeyeceği, bulamayacağı, söyleyemeyeceği şeyleri, ancak vahiyle Allah'tan aldığını bilmeli ve hemen iman etmelidirler deniyor. Başka ne için böyle demiş Rabbi-miz?

"Bir de iman edenlerin de imanları artsın diye bunu dedik, veya bu âyeti indirdik" diyor Allah. Peki iman edenlerin, mü'minlerin imanları nasıl artar bununla? Onu da şöyle anlıyoruz:

1. Bu âyeti duyan mü'minler de "Allah'ım sen ne büyüksün! Allah'ım sen ne kadar yücesin ki, sadece bir on dokuzla bu işi hallediveriyorsun! Sadece on dokuz melekle bu koskoca cehennemi hallediveriyorsun! Biz bunu bilmeyiz! Bilemeyiz! Anlayamayız ya Rabbi! Bizim aklımızın bunu alması mümkün değildir ya Rabbi! Ama inanıyoruz ki sen Azîmsin! Sen çok büyüksün ya Rabbi!" desinler, Allah'a karşı böyle bir tazim, böyle bir teslimiyet duysunlar ve imanları artsın diye biz bunu söyledik diyor Rabbimiz.

2. Veya Kur'an'da bir iman konusu daha gündeme gelsin de böylece mü'minler buna da inansınlar da imanları, iman konuları artıversin diye biz bunu indirdik, söyledik diyor Allah. Zira her bir yeni âyeti tanıyıp inandıkça mü'minlerin imanları artmaktadır. Meselâ şu ana kadar bu sûreyi bilmiyorsak şimdi bir otuz âyet öğrendik, iman ettik ve otuz âyetlik bir iman artışımız oldu, ya da otuz iman birimi da-ha kazandık demektir. Öyleyse her yeni âyete inandıkça bir iman birimimiz daha oluyor demektir. O halde bizler de bugün Rabbimizin âyetlerini tanıyarak iman birimlerimizi artırmak zorundayız.

Ayrıca bir hikmeti daha varmış bu işin: "Ehl-i kitap ve mü'min-ler bu konuda şüpheye düşmesinler diye ben böyle yaptım," diyor Allah. Yani onlar böyle olunca şüpheye düşmezler. Niye düşsünler ki? Allah dediyse tamam! Allah ne demişse tamamdır ve doğrudur. Ama geriye kalanlar derler ki:

Kalplerinde yamukluk olanlar, kalplerinde şek hastalığı bulunanlar ve kâfirler şöyle derler: "Ne oluyor? Allah bununla ne anlatmaya çalışıyor? Ne demek istiyor ki? Neyi darp etmeye çalışıyor ki bununla Allah? Ya da bu darpla neyi kast ediyor ki? Ne bu? Neye yarar bu? Allah'a yakışır mı bu?"

Açın gözünüzü ve iyi dinleyin! Allah dilediklerini hidâyete ulaştırır, dilediklerini de dalâlette bırakır. Yani Allah hidâyet dileyenleri hi-dâyete ulaştırır, delâlet isteyenleri de dalâlette bırakır. Kur'an kimilerini hidâyete ulaştırırken kimilerini de dalâlette bırakır. Kimileri Kur'an'la hidâyet bulur, kimileri de Kur'an'la, Kur'an sayesinde sapıklıklarını, sapma noktalarını anlar. Konu ile ilgili Bakara sûresi 26. âyetinde şöyle diyordu Allah:

"Şüphesiz ki Allah sivrisineği ve ondan üstününü misal vermekten utanmaz. İman edenlere gelince onlar Rabblerinden gelen bir hak olduğunu bilirler. Beri taraftaki kâfirler de: "A! Ne oluyor? Allah bununla ne kast e-diyor acaba?" derler. Bu misal ile Allah pek çoklarını saptırır."

(Bakara 26)

Allah münafıklar için bu misali verince ya da Hac sûresi 73. âyetindeki örnekten söz edince, münafıklar, "Allah bu tür misaller ver-mekten münezzehtir" dediler de bunun üzerine Allah buyurdu ki: "Allah sivrisinekten ya da onun üstündeki bir şeyden misal vermekten çekinmez, utanmaz."

Peki neymiş bu adamların dertleri? Bütün dertleri Allah'ın sinekten söz etmesiymiş.

"Ey insanlar! Size bir misal verilmektedir, şimdi onu dinleyin! Şüphe yok ki sizin Allah'ı bırakıp da berisinde dua ettikleriniz bir sinek bile yaratamazlar. Velev ki hepsi bunun için toplanıp yardımlaşsalar bile. Şâyet sinek onlardan bir parça koparsa, o dua ettikleriniz onu sinekten kurtaramazlar. Talip de zayıf, matlûb da! (Parça koparıp kaçan sinek de zayıf, kendisinden koparılan da.)"

(Hac: 73)

"Allah berisinde velîler edinenlerin hali örümcek gibidir ki, o bir ev yapmıştır. Ama bilseler evlerin en zayıfı (çürüğü), hiç şüphesiz örümcek yuvasıdır."
(Ankebût: 41)

Allah bu iki âyette örümcekten ve sinekten misal verince bunlar gariplerine gidiyor insanların. "Olacak şey midir bu? Allah sinekten bahsediyor, örümcekten söz ediyor, yakışır mı bu Allah'ın şanına?" di-ye yaygarayı basıyorlar. Allah da onlara şöyle cevap veriyor: "Bana a-kıl vermeye, bana yol göstermeye kalkmayın! Şunu şunu anlatmalıydın! Şundan, şundan bahsetmeliydin! Önce şunları anlatmalıydın! Şu şu konulara hiç girmemeliydin!" diyerek bana yol göstermeyin! Benim dediğimi ben dedim diye kabul edin! Ben ne demişsem, nasıl demişsem öylece kabul edin!"

"Hak, Rabbindendir. O halde sakın şüphe edenlerden olma!"
(Bakara: 147)

"Rabbinden gelen, gerçek hak ve hakikat odur! O halde sakın siz şüphelenenlerden olmayın!" diyor Allah. Burada da aynen benzerini söylüyor. Allah dediyse tamam! Demek ki bu konu ancak böyle anlatılırmış. Demek ki bu konu en güzel sinekle veya örümcekle anlatılırmış. Demek ki bu konu böyle on dokuzla anlatılırmış. Allah böyle anlatmış, başkasını bilmeyiz. Efendim işte kadın konusunda biraz şöyle düşünsek. Niye? Ben kadını Allah'tan daha mı iyi düşüneceğim yani? Allah'ın düşündüğü yetmiyor mu? Erkek konusunda şöyle yapsak! Hayır, Allah en güzelini ortaya koyuyorsa aynen ona teslim olacağız. Ne dediyse aklımızı, mantığımızı işin içine karıştırmadan aynen kabul edeceğiz. O zaman bunun adına iman denecektir. İman edenler ne derlermiş bakın:

"Hak, Allah'tan gelendir. Hak, babamın bildiği, efendimin tasdik ettiği, hak toplumun öngördüğü, insanların benimsediği, hocaların yazdıkları değil, Allah'tan gelen, yani vahye mutabık olan gerçektir." İşte mü'minler Allah'tan gelenlerin tamamının hak olduğuna, gerçek olduğuna iman edip imanlarını artırırlarken, kâfirler ve kalplerinde nifak hastalığı bulunanlar da:

"Acaba ne demek istiyor ki Allah bununla? Ne yapmak, nereye varmak istiyor ki?" diye güya merak ediyor, ama asla kulluğa yanaş-mıyor. İrdeliyorlar güya ama bu irdelemeleri kulluğa yönelik değil. Çünkü Allah bunlar için:

"Kalplerinde eğrilik bulunanlar fitne aramak ve te'viline gitmek için Kur'an'ın müteşabih âyetlerinin peşine düşerler...."
(Âl-i İmrân: 7)

buyuruyor. Onlar diyor ki:

“Eh ne varda burada? Ne anlayacağız da bundan? Bununla nereye kadar gidilebilir ki? Bu nereye götürebilir bizi?” derler.

Bakıyoruz bugün de öyle diyor insanlar. Bugün de kalplerinde nifak hastalığı bulunan insanları görüyoruz. Kur’an karşısında aynı şeyleri söylediklerine şahit oluyoruz. “Gelin ey Müslümanlar! Kur’an okuyalım! Kulluk kitabımız ne diyor bir tanıyalım da onun istediği biçimde Müslüman olalım!” dediğimiz zaman, aynı insanların bugün de Kur’an’a karşı aynı ifadeleri kullandığına şahit oluyoruz: “Ne olacak ya Kur’an’ı okuyup ta? Bu Kur’an ne anlatıyor? Bununla nereye kadar varılabilir? Bu nereye kadar götürür insanları? Bununla hayat mı düzenlenir ya? Bununla şehir mi idare edilir? Bununla belediyecilik mi yapılır? Bununla para mı kazanılır? Bununla makam mı kazanılır? Bununla devlete mi gidilir? Tamam anladık Kur’an da, yani ne olacak okuyunca? Bununla devlet mi kurulur? Bununla cemaat mı örgütlenir? Bununla para mı kazanılır? Bununla iktidara mı gelinir?” dediklerine şahit oluyoruz insanların. Aynen bugünkülerin de bunları dediklerine şahit oluyoruz. Kur’an okuyalım, Kur’an okuyalım. “İyi, anladık da ne olacak okuyup da? Oku, oku bununla nereye kadar gidilebilir? Ne işe yarayacak bu okuma? Bize başka şeyler lazım. Bize örgütsel çalışmalardan söz et. Bize paradan, bize sanayileşmeden söz et!” diyenleri bugün de görüyoruz.

Ama Allah diyor ki: “Biz bunu iman edenlerin imanları artsın, küfredenlerin ve fâsıkların da fıskını artıralım, açığa çıkaralım diye böylece anlattık.” O halde Kur’an kimilerinin hidâyetini artırırken kimilerinin de dalâletini artırmaktadır. Yani kimileri Kur’an’la hidâyet bulurken, kimileri de Kur’an’la, Kur’an sayesinde sapıklıklarını, sapıklık noktalarını anlarlar.

Kur’an’la kimileri sapıtırken, kimileri hidâyet bulur. Pek çoğu Kur’an’la sapıtırken, pek çoğu Kur’an’la yol bulur. Onlar aslında bu âyet sebebiyle sapmış değildir, zaten sapıktı bunlar da, bu âyetle sapıklıklarını izhâr ediyorlar. Yani bunlarda küfür ve nifak zaten vardı da, âyet bunu açığa çıkarmıştır. Yani şimdi bunlar bu misallerde ne denilmek istendiğini anladıkları zaman iman edecekler mi? Kesinlikle. Bunların derdi iman değil, bunların derdi zaten imandan kaçmak. Buna delil arıyorlar!

“Allah’ın ordularını Allah’tan başkası da bilmez zaten. Allah’ın ordularının, Allah’ın meleklerinin mahiyetini bilmeniz de mümkün değildir. Öyleyse araştırıp, soruşturup, sorgulayıp durmaktansa böylece teslim olun! Böylece iman edin! Bu on dokuzun ne olduğunu, nasıl olduğunu düşünmeyin! Düşünmeniz de gerekmez zaten! Çünkü bu konu gaybî bir konudur, evet dediniz mi tamam sizden istenen budur,” diyor Rabbimiz. Ben size sizin en baş sıfatlarınızı sayarken ¬`²[«R²7@¬" «–YX¬8ÌY< «w<¬HÅ7! demedim mi? Ben size gayb bilginin konusu değil, imanın konusudur demedim mi? Gayb bilinmez

inanılır demedim mi? Gaybı bilmeniz gerekmez ki! Nereden çıkarıyorsunuz bunu? Niye uğraşıyorsunuz?

“Ve bu ancak bu bir öğüttür, beşer düşünüp öğüt alsın diye bir ültimatom, bir muhtıradır; düşünmek, öğüt almak isteyenler için bir tezkiradır.”

32-37. “Hayır hayır, öğüt almazlar. Ay’a, dönüp gelen geceye, ağarmakta olan sabaha andolsun ki, içinizden öne geçmek veya geri kalmak isteyen kimseye, insanoğlunu uyarıcı olarak anlatılan cehennem büyük olaylardan biridir.”

Hayır hayır! Neye hayır? Bu on dokuzun ne olduğu konusundaki telaşa hayır! Her şey bu on dokuzda saklıymış gibi ısrarla anlamak için bu on dokuzun üzerine gitmeye hayır. Bu bozuk düzen anlayışa hayır. Vahye karşı takındığınız bu bozuk tavırlarınıza hayır! Vahiyle kulluk ilişkisi içine gireceğiniz yerde onu bir bilim kitabı yerine koymanıza hayır! Onu bir logaritma kitabı zannetmenize hayır! Vahye karşı bu vurdumduymaz tavırlarınıza hayır! Vahye karşı bu müstekbir halinize hayır! Kâfirlerden ve kalbi hasta olanlardan olmanıza hayır! Üstünüzde taşıdığınız Velid bin Muğire sıfatlarına hayır! İmana yanaşmamanıza, kalplerinizin yakîn kesb etmekten kaçınışınıza hayır! ŸÒ«6 Hayır hayır! Öyle değil! İş sizin bildiğiniz gibi değil, niye anlamaya yanaşmıyorsunuz?

Aya yemin olsun ki! Sırtını dönüp giderken geceye yemin olsun ki! Sarardığı, ağardığı zaman sabaha yemin olsun ki:

Herhalde büyüklerden birisidir o Sakar. Büyük belâlardan birisidir o Sakar. Yani kâfirlerin atılacağı, girdirileceği, boylatılacağı bir konudur ki o Sakar, büyüklerden biridir. Büyük haberlerden biridir. Hani daha önce:

demişti. Ya da ***“Nezîran li’l-beşer”*** denmişti. Sûrenin ta başına döneceğiz. Yani bu Sakar, bu cehennem insanlar için bir uyarıcıdır. Cehennem olmasaydı uyarı olmazdı. Öyleyse biz de hem kendimiz, hem de başkaları için cehennemi uyarı kabul edecek, uyaracağız, uyarılacağız onunla. Ama
Ve de:

olarak kıyam etmemiz gerekecek, kıyamı gerçekleştirmemiz gerekecek tabii. Yani kıyamın bir konusu da burada anlatılır diyeceğiz.

Peki herkes uyarılamıyor mu? Herkes denileni anlamıyor mu? Herkes istenilen seviyeye gelmiyor mu? Evet:

Öne geçmek isteyenler de olacak, arkada kalmak durumunda olanlar da olacaktır. Yani bu âyetleri, Allah'ın uyarılarını duyar duy-maz kulluğa koşanlar da olacaktır, itaatten kaçanlar da olacaktır. Öy-leyse bütün insanlar uyarılacaktır ama:

Olanlar da olacak, yani ha uyarmışsın ha uyarmamışsın fark etmez olanlar, uyarıya karşı nötr davrananlar da olacak:

Olarak uyarılanlar, uyarıya müspet cevap verenler de olabilecektir. Çünkü:

38-42. "Herkes kazancına bağlı bir rehindir; Ancak defteri sağdan verilenler böyle değildir; onlar cennettedirler. Suçlulara: "Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?" diye sorarlar."

Evet herkes, bütün insanlar kendi kazancına rehindir. Herkes kendi kazancına bağlıdır. Herkes kendi ne kazanmışsa onunla rehindir. Yani Allah indinde borçlu olarak kazancına rehindir. İnsanın saadet ya da felâketi kendi kazancına mütenasiptir. Ya çalışır, güzel ameller işler, Allah'a borcunu ödeyerek kendini kurtarır ya da çalışmaz, rehin olarak Allah'ın elinde kalır.

Bu âyeti şu üç şekilde anlamaya çalışıyoruz:

1. Herkes ameliyle hesaba çekilmeye rehindir. Buradaki ÒË! ile Müslümanların çocukları kastedilmiştir. Yani bu hesaba çekilme sorumluluğundan Müslümanların çocukken ölmüş çocukları müstesnadır, onların hesabının olmaması anlatılır. Herkes ameliyle hesaba çekilecektir.

2. Herkes, her cehennemlik ateşe rehindir ancak cennetlikler müstesna şeklinde anlayanlar da olmuştur bunu.

3. Herkes ameliyle rehindir, ancak Ashab'ul Yemin bundan müstesna denmiştir. "Yani herkes kendi gideceği yere biletini kendisi almaktadır, kimseyi bu konuda zorlamam!" diyor Allah. Cehenneme gidenler cehenneme kendilerini bağlıyorlar, kendilerini cehenneme rehin tutuyor. Cehennemlikler amelleriyle, yaşadıkları hayatlarıyla kendi kendilerini cehenneme ipotek ediyorlar ama Cennetlikler bundan müstesnadır.

Sağ ashabı, amel defterini sağlarından alanlar bundan müstesnadır.

Sorup soruşturacaklar mücrimlere. Sûrenin bu bölümü gerçekten insanın tüylerini ürpertiyor. Düşünün, yığınlarla insan cehennemin kapısının ağzına gelmişler. İşin garibi bunların içinde dünyada ben de Müslümandım diyenlerden de pek çok insan var. Müslümanlar bunları görünce şaşıracak ve sorup

soruşturacaklar: “Yahu bu adam dünyada Müslümandı, ne işi var bunun burada acaba?” diyecekler. Soruşturacaklar: “Yahu ne oldu? Kim yaptı size bunu? Kim getirdi sizi bu cehenneme?” diyecekler. Dünyada Müslüman gözüken bu adamlardan dört cevap anlatılıyor âyette:

43-46. “Onlar derler ki: “Namaz kılanlardan değildik. Düşkün kimseyi doyurmuyorduk. Bâtıla dalanlarla biz de dalardık. Ceza gününü yalanlardık. Ölüm bize o haldeyken geldi.”

Cennette Rabblerinin devlet ve nimetlerine kavuşmuş olan mü’minler kendi aralarında cehennemlikleri, mücrimleri sorup soruştururlar. Onlar bu konunun sözünü açınca cehennem ve cehennemlikler de gözlerinin önüne kadar getirilmiştir. Mü’minler orada dünyada tanıdıkları, bildikleri simâları görürler. Dünyada mü’min zannettikleri, Müslüman bildikleri kimi insanları orada ateşin içinde görünce şaşkınlıklarını dile getirerek: “Ne oluyor? Hayrola? Ne işiniz var sizin orada? Yoksa bir yanlışlık filan mı oldu? Siz mü’min değil miydiniz dünyada? Hangi rüzgar attı sizi bu ateşin içine? Sizi bu cehenneme sürükleyen, bu ateşe iten sebep nedir?” diyecekler ve sorup soruşturacaklar.

Diyorlar ki, “biz namaz kılanlardan değildik!” Namaz kılanlardan değildik biz? Bunun birkaç mânâsını açıklamaya çalışalım:

1. Dikkat ederseniz “biz namaz kılmıyorduk” demiyorlar da, “namaz kılanlardan değildik” diyorlar. Belki kılıyorduk ama, ne dediğimizi, ne okuduğumuzu, ne yaptığımızı anlamadan yatıp kalkıyorduk. Yani aslında biz namaz kılmıyorduk ta namaz gösterisinde bulunuyorduk, diyorlar.

2. Ya da sadece namazla din kurtarma çabasında oluyorduk. Bizden sadece namaz isteyen, hayatımızın öteki birimlerine karışmayan bir Allah’a inanıyorduk. Sadece namazla kulluğun defterini dürüyorduk. Namazda mesaj almadığımız gibi, yarım yamalak aldıklarımızı da namaz sonrası hayatımıza taşıma diye bir derdimiz yoktu. Namazla hayatı düzenleme diye bir endişemiz yoktu.

3. Ya da namaz kılanlar gibi namaz kılmıyorduk. Kim o namaz kılanlar? Biz namazı kimden öğrendik? Allah’ın Resûlü’nden. Rasulul-lah: ***“Ben nasıl namaz kılıyorsam siz de öylece kılın!*** diyordu ya, işte biz de öylece kılmaya çalışıyoruz. Öyleyse biz namaz kılanlardan değildik sözü, namaz kılanlar gibi, Peygamber (a.s) gibi, sahâbe gibi namaz kılmıyorduk, yani hayatın mihveri olan, hayatı düzenleyici olan bir namaz kılmıyorduk demektir.

Hani Allah’ın Resûlü:

“Kimin namazı onu kötülüklerden menetmiyorsa o namaz sahibini Allah’tan uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramaz”

diyordu ya, işte böyle bir namaz kılıyorlarmış bunlar. Eh adamın hayatında Peygamber yoksa, Peygamberi tanımıyorsa elbette namazı da yoktur. Peygamberi olmayanın namazı olur mu? Namazda ***“En büyük Allah!”*** dediğimiz halde namazın dışındaki hayatımızda en büyük falan, en büyük filan diyerek bu büyüklüğü dağıtmaya başlamışsa kişi, veya “Yalnız sana kulluk yaparım Allah’ım!” dedikten sonra malın, dükkanın, müşterinin, makamın, âmirin, müdürün, çevrenin, toplumun, âdetlerin, modanın kulu-kölesi olmaya kalkışmışsa, başkalarının huzurunda eğilmekten sırtı kamburlaşmışsa nasıl namaz diyeceğiz buna?

4. Başka bir mânâsı da, namaz kılanlarla beraber değildik de-mektir. Adam namaz kılıyor ama çevresi, eşi, dostu hep münafık, fâ-sık, facirse, oğlunu namaz kılanla evlendirmiyor, kızını namaz kılana vermiyor, oğlunu, kızını eğitmek üzere namaz kaçkını insanlara teslim ediyor, arkadaşlarını namaz kılanlardan seçmiyor, oğlunu, çevresini, ticaret ettiği, borç alıp verdiği, görüşüp konuştuğu, düşüp kalktığı insanlar namazcı değilse, ya da namaz kılanlar kendi aralarında böyle bir dayanışma içine girmemişlerse, onlar da Allah korusun yarın bu duruma düşecekler ve bu sözü söyleyenler arasında yer alacaklardır.

“Bir de bizler miskinleri doyuranlardan değildik.” Malımızda çevremizdeki miskinlerin, fakir-fukaranın hakkı olduğunu bilmiyorduk. Kazandıkça kazanıyor, yığdıkça yığıyor, ama bunu Allah yolunda Allah’ın kullarına ulaştırma çabası içine girmiyorduk. Soframızı biraz daha zenginleştirme, biraz daha çeşidi artırma, eşyalarımızı biraz da-ha lüksleştirme, arabalarımızı bir model daha yenileme, çevreye biraz daha fazla hava atma, insanların evlerinde, sofralarında bizi biraz da-ha fazla konuşup gündemlerine almaları, biraz daha fazla takdir, biraz daha fazla alkış ve şöhret adına çırpınıyorduk. Villalarımızı, köşklerimizi terk edip miskinlerin, garibanların hayatlarına inmeyi, onların ev-lerine gitmeyi aklımızın ucundan bile geçirmedik. Onları adam yerine koyup kendi hayat standartlarımıza çekmeyi, kendi harcamalarımızı, israflarımızı da kısarak kendimizi onların hayat standartlarına indirmeyi hiç düşünmedik. Yani onların kendi yiyeceklerini vermedik onlara. Bizim mallarımızın içinde onlara verilmek üzere senin verdiklerini kendimizin zannederek onlara vermedik” diyorlar.

“Bir de biz bâtıla, bâtıl tutkulara, boş şeylere, lüzumsuz şeylere dalanlarla birlikte dalıp gidiyorduk ki, ansızın ölüm gelip bizi yakalayıverdi.”

“Evet, boş şeylere dalıp gidiyorduk. Bizi ilgilendirmeyen, dünyamızı da, ahiretimizi de ilgilendirmeyen boş şeylere daldıkça dalıyorduk.” Yarın mizana

konulunca insanı cennete götürücü olmayan her şey boştur. Mizana konunca isterse insanı cehenneme götürmesin ama cennete götürücü olmayan her şey boştur.

Adam özel krem rengi takke ördürüyor, rengini, desenini, modelini beğenmiyor, bozdurup bir daha ördürüyor, boş şey bunlar. Veya arabasının renginde elbise giymeye çalışıyor. Veya tesbih illa da oltu taşı olacak diye onun peşine takılıyor. Adam tesbih alacak 150 sene toprağın altında kalmış olacak. Adam henüz evlenmemiş, boşanmayı tartışıyor. Kadın, kendisine farz olmayan Cumayı tartışıyor, kocalarının cuma işlerini ayarlamaya çalışıyor. Ya da Etiyopya'yı, Arjantin'i konuşuyorlar. Gerçekten bunları konuşmamızı Allah mı istedi, bir düşünelim. Eğer yarın bunlar bizim mizanımıza konacak cinsten şeyler değilse, yarın bizi cennete götürecek şeyler değilse, boş şeylerdir. Bir bakış, bir düşünce, bir konuşma, bir okuma, bir davranış eğer cennetimize vesile değilse, boştur.

Bugün sabahtan akşama kadar konuştuklarınızı bir düşünün. Neler konuştuk? Dünyamızı da âhiretimizi de ilgilendirmeyen boş şeyler miydi, yoksa mîzanımıza konulacak cinsten şeyler miydi? Ya da bizi cennete götürücü şeyler miydi, yoksa cehennemin ta ortasına dü-şürecek şeyler miydi? Nasıl yani, bir söz insanı cehenneme götürür mü? Evet, bakın Allah'ın Resûlü Riyazu's Salihîn'de bize aktarılan bir hadislerinde şöyle buyurur:

"Bir insan manasını düşünmeden bir söz söyleyiverir ki, o söz nedeniyle cehennemin doğusu ile batısı arasındaki mesafesinden daha uzak bir yerine düşüverir."

Allah korusun. Kızdıktan sonra ağzınızdan bir söz dökülecek, siz ne dediğinizin farkına bile varamayacaksınız, sonra onun cezaya çarptırılacak bir söz olduğunu anlayacaksınız. Bunu sakinken bile ya-pamazsınız. Bir sözün sonunda bakıyorsunuz ki insan cehennemin dibine yuvarlanıp gidiyor.

Birisine yanlışlarını hatırlatıyoruz, iyi bir müslüman olabilmesi için yapması gereken şeyleri hatırlatıyoruz, adam sonunda öyle bir değerlendirme yapıyor ki, bizim söylediklerimizin hepsini alıp götürüyor. Diyor ki adam; "hoca bana fırça çekti". Halbuki Rasûlullah Efendimiz dinin nasihat olduğunu beyan ediyor. Din öylece nasihat olarak ikame edilsin, var kılınsın, onun hayatında benden nasihat, benim ha-yatımda ondan nasihat olarak din yaşansın diye konuşuyorum, adam sonunda diyor ki beni fırçaladı. Dilimizin döndüğünce bir saat Allah ve Resûlünün dediklerini ortaya koymaya çalışıyoruz, ama sonunda içlerinden birisi diyor ki; "hoca anlat, anlat dediklerin çok güzel ama bugün bunlar mümkün olmaz" diyor. Onun ağzından çıkan bu söz dinleyenlerde ne iştah bırakıyor, ne ilgi bırakmıyor. Bu sözün neye mal ol-duğunu bilmiyor adam.

Bir de öğrendiği âyet ve hadislerin ne anlama geldiği, kendilerinden nasıl bir kulluk istediğini düşünmüyor insanlar. Oturuyoruz bir ortamda; bir şeyler anlat diyorlar. Ben de diyorum ki; haydi hepiniz bi-rer âyet, birer hadis söyleyin de onlar üzerinde anlatmaya başlayayım. Başlıyor birisi; bir adam ölünce, onun ameli, malı mülkü, karısı kızı, hısım akrabası onunla birlikte mezara kadar gelir diyor peygamberimiz. Evet, sonra ikisi geri döner mezarda sadece ameli kalır." Ya öyle mi, nerede olurmuş bu iş diye ben sormaya başlıyorum. Çünkü daha önce duydunuz mu bilmem? Ama ben tekrar duyurayım; karşımdakinin ifadesiyle bir adam ölünce üç şey onunla birlikte mezara kadar gider. Malı, ehli ve ameli. Bunlardan malı ve ehli geri döner, ameli onunla birlikte mezarda kalır.

Siz hiç gördünüz mü diyorum, adamın yatağı, yorganı, masası, sandalyesi, atı, arabası, bürosu, mağazası, köşkü, yalısı hepsi be-raber altına tekerlekler takılarak mezara götürülsün, hiç gördünüz mü? Haydi akrabalarının hepsi değilse de bir kısmının iyi kötü geldiğini görüyoruz da ötekilerin geldiğini görüyor musunuz, gördünüz mü? Peki malı mülkü nasıl geliyor mezara diyorum. Nerde görülmüş bunların mezara geldiği? Efendim kefeni gelmiyor mu? Eh geri gelmiyor ama o orada kalıyor. Peki ya şekerleri? Hattâ o da onun değildir. Onu da orada yiyip bitiriyorlar, o da orada kalıyor, geri gelmiyor. Peki söyleyin diyorum, bu hadisi neden siz böyle üzerinde düşünme-den anladınız? Eh amel etmek istemediniz, bu hadisi öğrenmeden önceki ben ile öğrenen ben nasıl davranmalıydım, bunu bilediniz, bu-nun üzerinde kafa yormadınız dedim.

Birine dedim ki; bir hadis oku da dinleyeyim. Bir hadis okudu bana: "Bir müslümanın bir başka müslümana üç günden fazla küsmesi helal değildir" hadisi okudu. Ben dedim ki; peki ne anlayacağız bundan? Ne dedi bu hadis bize? Valla orasını bilmem, ben bu kadar ezberledim dedi. Bir dakika dedim, ben bir başka hadis biliyorum ki; Kâb Bin Malik ve iki arkadaşına elli gün küsmüş sahabe. Nasıl olacak şimdi bu? Üstelik başlarındaki peygamber Efendimiz de küstü. Hem üç gün diyor peygamber, hem elli gün diyor, bu ne mennem şey? Ay-rıca mesela sahabe'den biri elinde sapanla taş atan bir başka sahabeye diyor ki; eğer bunu bırakmazsan sana küserim. Küstü de nitekim. Ne olacak şimdi bu? Diye onları öğrenilenlerle amel etmeye teş-vik edince, içlerinden birisi dedi ki; yani bu yaptığına gıcıklık desek olmaz mı dedi. Yok, ağzınızdan çıkan şeylere dikkat edin. Ne dediğinizi, neden dediğinizi ve bu dediklerinizin neye mal olduğunu bilin.

Bir adamla anlaşmak istediniz, didindiniz, uğraştınız, çabaladınız olmadı. Sonunda dediniz ki; yok olmadı be arkadaş, onunla yıldızlarımız bir türlü barışmadı dediniz. Ne o? Yıldızlarınız barışmadı. Hiç düşündünüz mü bu söz ne anlama geliyor? Tarihte nice toplumlar varmış yıldızlara tapan. Onların inancına göre her insanın bir tanrı yıl-dızı varmış gökyüzünde. O benim yıldızımla onun

yıldızı, yani benim tanrımla onun tanrısı gökyüzünde anlaşırlarsa ben de yeryüzünde onunla anlaşırmışım. Onlar küser barışmazlarsa, ben de yeryüzünde çatlasam patlasam da onunla anlaşamazmışım. Söyleyin peygamberin yıldızıyla bugünkülerin gökteki yıldızları barışmadı da ondan mı görüşmek istemiyorlar peygamberle? Neden gitmiyorlar peygamberin ziyaretine? Neden sormuyorlar ona problemlerini? Neden yanaşmı-yorlar peygamberin hadislerine? Haşa neredeyse Allah'ın yıldızlarıyla bizimkilerin de irtibatı yok galiba.

Öyleyse ağzımızdan çıkan bir sözü, biz onu ne maksatla söylediğimizi düşünüp söyleyelim. Hattâ o sözün eninde sonunda bizim mizanımıza konulacak olduğunu bilerek konuşalım. Mesela adam bir olayda çok ciddi olduğunu anlatmak için yemin billah'ın da ötesinde diyor ki; "anam avradım olsun ki" diyor. Bu ne mennem şey? Ya da; "dinimden döneyim ki" diyor kimileri. Bunu nasıl söyleyebiliyor adam? Şakası bile olmaz ki bunun.

Veya meselâ iki kişi tartışırlarken birisi; "la havle vela guvvete illa billah" diyor, berikisi hemen ileri atılıp; "bırak la havleyi! La havle karın doyurmuyor! La havlene başlarım!" diyor. Nasıl söyleyebilir bunu bir müslüman?

Meselâ adamın kalemine gösterdiği titizliği bir düşünün. Her kalemle yazamaz adam, illa falan model ve filan marka olacak. Veya adamın yemeğin tuzuna, biberine modeline gösterdiği titizliği bir düşünün. Saatlerce akvaryum karşısında veya televizyon ekranı karşısında öldürdüğü zamanları bir düşünün. Arabalarının üzerinde gördükleri ufacık bir çizik karşısında, "aman eyvah ne oldu? Nasıl oldu?" diye abananları ve üzüntülerinden deliye dönenleri bir düşünün. Halbuki adamların kendi inanç dünyalarındaki veya çocuklarının itikat dünyalarındaki çatlaklıklara neredeyse araba girecek ama onu gördükleri yok adamların. Hepsi boş şeydir bunların!

Bir ömür boyu yaptıklarımızı bir düşünelim. Ne kadarı dolu, ne kadarı boş bir düşünelim. Meselâ bir ilkokul diyoruz beş yıl harcıyo-ruz, dönüp bir bakıyoruz ki bomboş. Yani mübâlağa yapmıyorum inanın orada öğrendiklerimiz beş haftaya sığabilecek şeyler. Ondan sonra yaptıklarımızı düşünelim. Hayatın tümünü düşünelim. Acaba bu yaptıklarımızın yaptırıcısı kimdi de yaptık? Allah dedi diye mi yaptık? Yoksa toplum öyle istedi diye mi? Çevremiz bundan razıdır diye mi? Ya da âdetler veya Zerdüşt böyle buyurdu diye mi yaptık? Tüm yaptıklarımızı bir düşünelim. Neyle geçti bizim ömrümüz? Oturamayacağımız evler, yiyemeyeceğimiz paralar toplamakla mı geçti? Eğer böy-leyse, tüm hayatımız boşa gitmiştir Allah korusun.

Neyle geçirdik ömrümüzü? Müzik dinleyerek mi? Kaldırım çiğneyerek mi? Ekran başında, akvaryum önünde mi? Aynanın önünde mi? Panayır veya piknikte mi? Oya için, boya için mi? Para-pul peşinde mi? Yoksa kendisine

kulluk yapmaya çalıştığımız çevrenin alkış tufanları arasında mı? Veya kulluğa râci olmayarak, amele müstenit olmayarak gayr-ı dinî ilimlerde tefekkuh adına mı çırpındık? Öyleyse eyvaaah bize! Vaah bize! Yuh bize!!

Bakın öyle diyor cehennemdekiler. Bizler boş şeylere, bizim dinimizi de, dünyamızı da ilgilendirmeyen, olsa da olur, olmasa da olur şeylerin peşine takılıyorduk. Ya da bizden istenmeyen şeylerin peşine veya kesinlikle haram olmayan ama bizden istenmeyen şeylerin peşine takılıyorduk. "Elbisenin tipi, biçimi, rengi, modeli. Yemeğin modeli, tadı, tuzu, servis biçiminden tutun da, çayın deminden, kahvenin rengine varıncaya kadar, peynirin küflüsünden soğanın cücüğüne kadar her şeyi dert ediniyorduk da, Kitabı, sünneti dert edin-miyorduk" diyenlerden birisi de biz olmak istemiyorsak, yarın yaptıklarımıza dikkat etmek zorundayız. Yarın mizanımıza konduğu zaman bizi perişan edecek boş şeylerin peşinde değil de, bizi kesin cennete götürecek, Allah ve Resûlü'nün istediği şeylerin peşinde olalım.

Bir de din gününü yalan sayıyorduk biz. Ahiret endişemiz yoktu bizim. Yukarıdaki suçların temel sebebi, asıl sebebi budur işte. Ya-ni bir adamın ahiret inancı bozulmuşsa, hesaba çekilme şuuru pörsümüşse, o adamın tüm hayatı bozulmuş demektir. Ancak dikkat ederseniz burada din gününü, ahiret gününü inkâr ediyorduk, reddediyorduk demiyorlar da, "yalan sayıyorduk" diyorlar. İnkar etmekle yalan saymak ayrı ayrı şeylerdir.

Yalan saymak, inanmakla beraber gereğini yerine getirmemek demektir. Adam namaza inanıyor ama kılmıyor, örtünmesi gerektiğine inanıyor ama örtünmüyor. Yani inanıyor ama inancının gereğini yap-mıyor. Hani meselâ diyorsunuz adama: "Arkadaş dışarı mı çıkıyorsun? Aman dikkat et! Dışarıda çok şiddetli soğuk var, kar yağıyor! Aman pardösünü giymeden çıkma!" Adam kar nedir, soğuk nedir biliyor, pardösüsünü giymesi gerektiğini biliyor, anlıyor ama yine de giymeden çıkmaya kalkışıyorsa, işte bu yalan saymaktır. Namazın farz olduğunu, kılınması gerektiğini biliyor ama yine de kılmıyor. Bakın burada da aynısını görüyoruz:

"Biz din gününü yalan sayardık."

Bakın, "din gününü inkâr ederdik" değil, "yalan sayardık." Meselâ adama soruyorsunuz: "Arkadaş ölecek misin?" "Tamam." "Dirilecek misin?" "Tamam." "Hesap-kitap var mı?" "Tamam." "Peki Allah Kâdir mi? Yapar mı bunu?" Tamam, hepsine inanıyor adam. Ama ba-kıyoruz bu tamam saydığı, bu inandığı konulara aldırış etmeden yaşıyor adam. Yaşadığı hayatta bu inandığı şeylerin kokusunu bile görmek mümkün değil. Öyle bir hayat programı var ki, adamın bu inancının hiç mi hiç etkisi yok.

Yani imanının, inandım dediği şeyin gereğini yapmıyor. Veya imanını amele dönüştürmüyor adam. Çok korkunç bir suç değil mi bu? Namaz kılması gerektiğine inanıyor ama kılmıyor. Örtünmesi ge-rektiğine inanıyor ama örtünmüyor. Kur'an'ı, sünneti tanımadan Müslümanlık olmayacağına inanıyor ama farklı yaşıyor. Çoluk-çocuğunu eğitmesi gerektiğine inanıyor ama yaklaşmıyor. İşte yalan saymak budur ve çok büyük bir suçtur. Öyleyse inandık dediğimiz şeyleri a-mele dönüştürmeye çalışalım inşallah.

Bizler böyle dünyaya dalmış bir biçimde yaşayıp giderken:

Eyvah! Eyvah ölüm gelip çatıverdi bize. Tam yapacaktık, tam başlayacaktık ama ölüm geliverdi. Hanıma ders başlatacaktı ama iki sene sonra. Küs olduğu bir Müslüman kardeşiyle barışacaktı, onu affedebilecekti ama beş sene sonra. Kur'an'ı tanıyacaktı, anlayacaktı, ama yarından sonra, diyordu. Çocuklarını eğitecekti ama emekli olduktan sonra. Kur'an'ı ve sünneti tanıyacaktı ama evi bitirdikten sonra. Rahmetli tam yapacaktı ama ölüm geliverdi. Ömrü kifâyet etmedi. Eyvah, hesapsız bir biçimde ölüm gelip işini bitiriverdi.

Bizler ahireti gündemimizden çıkarmıştık ta bu haldeyken ölüm geliverdi! İşte borç, dert, senet, kürek, dükkan, tezgah, müşteri, kooperatif, diploma, doktora, makam, koltuk, bordro, kademe, ödeme, akvaryum, çiçek, saksı, halı, mobilya derken hiç beklemediğimiz bir anda ölüm geliverdi. İşte cehennemin kapısının önündekilerin söyleyecekleri bunlar. Allah bizleri onlardan etmesin inşallah.

Anlıyoruz ki işte cehenneme gidecekler bunlardır. Anlıyoruz ki bunlar bedenî kulluklarını, ya da bireysel kulluklarını yapmıyorlarmış. Namaz gibi bireysel, miskinleri doyurmak gibi toplumsal kulluklarından kaçıyorlardı. Veya namazla bedenlerinde Allah'ı söz sahibi bil-miyorlar, ikramla da mallarında Allah'ı söz sahibi kabul etmiyorlardı. Ya da namazla Allah'tan mesaj alıp infakla da bu mesajı Allah kullarına ulaştırma dertleri yoktu bu adamların.

48-52. "Artık onlara, şefaatçilerin şefaati fayda vermez. Öyleyken, bunlara ne oluyor ki öğütten yüz çeviriyorlar? Aslandan ürkerek kaçan yabanî merkeplere benzerler. Hayır; her biri önüne açılıvermiş sahifeler verilmesini isterler."

Onlara hiçbir şefaatçinin şefaati fayda vermez. Hal böyleyken bu adamlara ne oluyor da tezkiradan, haritadan, mihmandardan, pusuladan, yol bilenden yüz çeviriyorlar? Ne oluyor bunlara ki Allah'ın rahmeti gereği kendilerine açtığı rahmet kapılarından istifadeye ya-naşmıyorlar? Nasıl oluyor?

Neye güveniyorlar da kendilerine açılan şefkat kucağından, aslandan ürken yaban merkepleri gibi ürküp kaçıyorlar? Kimden kime kaçıyor bunlar?

Hayır hayır, bunların derdi her birinin önüne açılmış sahifeleri, kitapları olsun isteğidir. Hepsi, kendilerine mahsus kitapları olsun isterler. Yani bunların hepsi peygamber olmayı ister. Hepsine ayrı ayrı birer kitap verilsin, hepsinin kendilerine mahsus kitapları olsun isterler. Hepsi kendilerinin özel kitapları olsun ve hepsi de kendi kitaplarına bakarak "Allah'ın istediği budur! Allah'ın muradı budur! Benim kitapta böyle deniyor! Ben bunu kitabımdan böyle anladım!" demek ister. Dolayısıyla benim anlayışım doğrudur! Benim düşüncem, benim metodum, benim dinim, benim yaşadığım hayat doğrudur! Kesin doğrudur! diyecekler, hiç kimseye bağımlı olmayacaklar, Allah'ın istediklerini istedikleri gibi yorumlayacaklar.

Galiba Peygamberi ve onun sünnetini diskalifiye etmeye çalışanların çabası da bu gibi görünüyor değil mi? Yani Kur'an'ı peygamberin kitabı, peygambere gelen kitap, peygamberin anlayıp yaşadığı, peygamberin anlayıp uyguladığı, örneklediği bir kitap olmaktan çıkarıp kendilerince anlamak istiyorlar. Çünkü Kur'an'ı peygamberin kitabı, peygamberin anlayıp yorumladığı kitap olarak kabul edip peygambere bağımlı anlamaya çalıştıkları zaman, düşüncelerine, anlayışlarına peygamberî bir sınır gelecektir. O zaman hayatlarına yasaklar ge-lecek, onun anlayışının dışına çıkamayacak ve daha bir Müslümanca yaşamak zorunda kalacaklar. Ama peygamberi ve peygamberin sünnetini, peygamberin anlayışını, peygamberin uygulamalarını diskalifiye ederek Kur'an'ı peygambere bağımlı olmadan anlamaya çalıştılar mı, kendi istedikleri gibi âyetleri yorumlama imkânları olacak, kendi arzularına göre onu yorumlama imkânı bulmuş olacaklar. İşte peygamberi ve onun sünnetini silmek isteyenlerin tek derdi budur. "Ben kitabımdan bunu anladım. Benim kitapta bunlar var. Ben böyle anladım, beni başkası bağlamaz" diyecekler ve keyiflerine uygun bir hayat yaşama imkânı bulabilecekler.

53. "Hayır; daha doğrusu ahiretten korkmazlar."

Hayır hayır! Onların yarın endişeleri yok. Hesap-kitap dertleri yok onların. Ahiret endişeleri yok onların da ondan. Peygamberi kenara aldılar mı, artık Kur'an'ı istedikleri gibi yorumlayacaklar. Ama ahirette soracağız onlara bunun hesabını, diyor Rabbimiz.

54-55. "Hayır şüphesiz bu Kur'an bir öğüttür. Dileyen kimse öğüt alır."

İşte bunlar, bu âyetler, bu Kur'an dileyip öğüt almak isteyenler için, bu kitapla yol bulmak isteyenler için bir tezkiradır, zikradır. Tez-kira, kişinin sürekli hafızasında canlı tutması ve hiç unutmaması gereken şey demektir. İşte

Kur'an'la yol bulmak isteyenler için öncelikli olarak hatırında canlı tutulması gereken tezkiradır bu âyetler. Yani bu âyetler asla unutulmaması gereken zikralardır. Çünkü bu âyetler hayatın kendileriyle düzenleneceği zikralardır. Ama öğüt almak isteyenler için bir değer ifade eder bu âyetler. Dileyen Rabbine ancak bu âyetlerle yol bulabilir. Çünkü tezkirasız yol bulmak mümkün değildir. Tezkirasız Allah'a yol bulmak ve O'na istediği biçimde kulluk yaparak O'nun rızasını kazanmak mümkün değildir.

Çünkü bu âyetler tezkiradır, haritadır, pusuladır, mihmandardır, yol göstericidir. Öyle değil mi? Hem bu kitabı tanımayacaksınız, hem kitabın âyetleriyle beraber olmayacaksınız, hem kitapsız bir hayat yaşayacaksınız, hem tezkirayla yol bulmaya çalışmayacaksınız, hem haritayı elinize almayacaksınız, hem pusulaya müracaat etmeyeceksiniz. Yani yol bilenin elinden tutmayacak, yolu yol bilene sormayacaksınız hem de yol bulacaksınız. Mümkün mü bu? Öyleyse Rabbine yol bulmak isteyen bu kitapla sürekli beraber olmak zorundadır. Sürekli tezkirayla hareket etmeye çalışmak zorundadır. Bunun başka çaresi de yoktur diyor Rabbimiz.

56. "Allah dilemeksizin öğüt alamazlar. O, kendisinden korkulmaya daha lâyıktır ve bağışlanmaya daha ehildir."

Allah ki, takva ehlidir. Allah ki, kendisiyle yol bulunandır. Allah ki, kendisine sorulandır. Allah ki, koruması altına girilen, hayatın kendisi adına ve kendisinin belirlediği biçimde yaşanılandır. Allah ki, kullarının kulluğa yol bulmaları için kitap gönderendir. Yolu tarif etmek üzere kitap gönderen ve kitabın nasıl anlaşılacağını, nasıl hayata ge-çirileceğini, Allah'ın istediği kulluğun nasıl icra edileceğini göstermek üzere örnek kul olarak peygamber gönderendir. Allah ki, mağfiret et-meye ehil olandır. İyi niyetle kendisine kulluk yapmak isterken hataya düşenlere mağfiret edendir.

Rabbim bize affın ve mağfiretinle muamele buyur, çünkü sen mağfirete tek ehil olansın. Bu sûrenin de sonuna geldik. Rabbim gereğiyle amel eden kullarından eylesin. Vel hamdü lillahi Rabbi'l âlemîn.